

SMŪGIS Į TUŠTUMĄ

Prezidento Johnsono praeito trečiadienio kalba ir ją sekę žygiai priminė boksininką, kuris smarkiai užsimojęs pataikė ne į priešą, bet į tuštumą. - Žadama nenusileisti, bet čia pat kalbama apie derybas, kurios gali vesti į nusileidimą. - Goldbergto tikrasis uždavinys Jungtinėse Tautose.

Prezidento L.B. Jonsono kalba su ašarom akyse praeitą trečiadienį per televiziją ir radiją padarė visai neblogą pirmą įspūdį. Prezidentas žadėjo nenusileisti, nors dėl to ir reikia į Vietnamą pasiųsti žymiai daugiau JAV karių. Faktiniai tai buvo jau balandžio 7 d. Baltimorės John Hopkins universitete prezidento padaryto pareiškimo pakartojimas:

"Mes nebūsimė nugalėti. Mes nepavargsimė. Mes nepasitrauksime".

Turint galvoje susidariusią padėtį, sunku tokiam pareiškimui nepritari. Didesnių abejonių kelia prezidento taikos žodžio linksniavimas ir pakartotinas sutikimas derėtis bet kokiomis sąlygomis. Tai susilpnina kalbos įspūdį komunistų ir jų pakaliku ausyse. Jie gali pagaliuoti, kad galingos Jungtinės Amerikos Valstybės jaučiasi nemalonios pakliuvusios į tokia padėtį ir mielai pasitrauktų, jei rastų tariamai garbingą išeitį. Juk taikos paprastai ieško nenugalinti, bet pralaiminti pusė. Už tai toji kalbos dalis, ir ypač ją sekę žygiai, pavertė niekais, nukreipė nuo tikslo, pirmąją smogiamąją kalbos dalį. Gyvenimas, ypač tarptautinis, yra nuolatinė kova už būvį ir geresnes pozicijas. Tas, kas jos atsisako, yra iš kalno pasmerktas pralaimėjimui.

Tuo tarpu, kai iš Vietnamo ateina kiek geresnės žinios, nerimą kelia prezidento taikos užsimojimai, kuriems vadovauti pakviestas buvęs Aukščiausio Teismo teisėjas Arthur J. Goldberg. Jo paskyrimas į mirusio Adlai Stevensonso vietą ambasadorium prie Jungtinių Tautų buvo nemaža staigmena. Kodėl žmogus, turįs labai gerą, užtikrintą iki gyvos galvos vietą, staiga panorą ją keisti į kitą, daug daugiau rizikingą ir net blogiau apmokamą? Atsakymas čia gali būti tik toks, kad prezidentas jam pažadėjo tokį svarbų įdomų ir atsakingą uždavinį, kad dėl jo verta rizikuoti užtikrinta vieta (Walter Trohan, Chicago Tribune Washingtono biuro šefas, prileidžia, kad prezidentas tyčia išprašęs Goldbergą iš teisėdžio vietos, kad ją galėtų atiduoti savo draugui, advokatui Abe Fortas. Bet tokią prailaidą, žinoma, neįmanoma įrodyti).

Kaip ten būtų, iš skurdžios Chicago žydų šeimos kilęs A.J. Goldbergas yra laikomas labai apsukru advokatu, pasižymėjus derybose tarp unių ir darbdavių, daug prisidėjęs prie unių vieningos federacijos AFL-CIO sudarymo.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Vos keliom dienom po paskyrimo praėjus, jis griebėsi iniciatyvos taikai Vietname sudaryti. Tuo reikalu jis kreipėsi į JT generalinį sekretorių Thant ir net Saugumo Tarybą, kurios sprendimai, kaip žinia, yra susiję su veto teise ir praktiškai neįmanomi be Sovietų Sąjungos sutikimo. Jei patikėti kolumnistui William R. Frye, Goldbergas painformavo Thantą, kad JAV dabar sutinka su abiejų Vietnamų sujungimu, kam iki šiol JAV nepritarė, bijodamos Pietinio Vietnamo sukomunistinimo.

Maža to, JAV dabar yra apsisprendusios kalbėtis ir dėl Hanoi siūlomų "keturių punktų", kuriais siekiama: 1. JAV pasitraukimo; 2. laikino neutralizavimo; 3. pietinio Vietnamo sukomunistinimo; 4. abiejų Vietnamų sujungimo. Sutikimas dėl to derėtis dar ne reiškia jų priėmimo. Tai esąs tik noras pradėti bet kokią "dialogą", kurį apsukrus Goldbergas išvestų tariamai JAV naudai.

Jei nereiktų verkti, būtų galima šypsotis. Bet kokios rūšies komunistai tol laikosi sutaččių, kol jiems tai naudinga. (Paprastai taip elgiasi ir ne komunistinės valstybės). Labai galimas dalykas, kad Goldbergas peritinka derybom su komunistais ne gu visa eilė amerikiečių kapitalistų, kurie dažnai turi dėl savo paveldėto turto kaltės kompleksą ir turbūt dėlto jaučia simpatijų komunistams. (Ak, ir Lietuvos taikos delegacijos narys Rozenbaumas faktinai privačiai susitarė su sovietų pareigūnu Joffe dėl Lietuvos - Sovietų Sąjungos sienos, priskiriant Vilnių Lietuvai, tačiau nekludė sovietams vėliau Vilnių "pripažinti" Lenkijai).

Mūsų dabartinis atveju Goldbergas tikrai gali pasirodyti labai naudingas derybose su komunistais, jei justų tvirtą užnugarį ir šioje byloje savo kliento -- JAV ryžtą ne tik nenusileisti, bet, jei reikės, eiti ir pirmyn. Tik tada derybos galėtų būti sėkmingos.

Deja, to sunku tikėtis. J. Alsopas, komentodamas prezidento kalbą (ir politiką) tarp kitko pastebė: "nemalonios karo Vietname realybės privertė jį visą dėmesį skirti dygliuotam Amerikos interesų užjūriuose klausimui, kuris nėra jam gerai pažįstamas (with which he is not at home). Tačiau tuo pačiu laiku jis vis tiek daug rūpinasi ir vidaus reikalais, kuriuos jis gerai padarė. Jo spaudos konferencija pa-

gyvėjo, kai jis pradėjo kalbėti apie Amerikos gyvenimo pagerinimą..."

Alsopas pabrėžia ir skirtumą tarp Roosevelto, kuris taip norėjo draugauti su sovietais, ir Johnsono. Pasak jo, Rooseveltas pirmiausia nusprendė, ką daryti ir tik po to galvodavo, kaip gauti savo numatytiems veiksams pritarimą. Jam užtekėjo ir vieno vienintėlio daugumos balso, tuo tarpu Johnsonas siekia galimai visuotino pritarimo -- jam neužtenka 9 prieš vieną daugumos! Deja, užsienio politika yra per daug komplikauta, kad būtų galima tikėtis visuotinio pritarimo. Iki šiol amerikiečių masės mažai domėjosi užsienio politikos problemomis. To negalima pakeisti per vieną naktį. Bet dėl to prezidentas, per petį žiūrėdamas į savo rinkikus, negali pasakyti tikrai griežto žodžio, kuris tik vienas gali išgelbėti taiką ir, kas dar svarbiau, laisvę.

Kas nauja
Pasaulyje

● LENKIJA ATSIŠAKO įsileisti JAV viceprezidentą Humphrey, kaip delegacijos vadovą į Krokuvę ruošiamas iškilmes atidarant už 11 mil. dol. pastatytą vaikų ligoninę. Ligoninė, be abejoj, pastatyta amerikiečių pinigais. Ta proga Valst. Sekr. Dean Rusk yra išsireiškęs esąs labai nepatenkintas lenkų atšiaurumu.

● VATIKANAS NERIMAUJA dėl įvykių Vengrijoje! Nežiūrint pr. m. rugsėjo mėn. sudaryto konkordato, šiomis dienomis buvo suimtas artimas kard. Mindzenty bendradarbis prof. Sandor Balant ir 7 kiti katalikų dvasiškiai nubausti sunkiomis kalėjimo bausmėmis už priešvalstybinę veiklą.

● KAI KURIE AUKŠTESNI JAV kariškiai nusiskundė, kad civiliai pareigūnai kliudo bombarduoti komunistų įrengtas raketų bazes, kol tos bazės paruošiamos šaudymui. Dėl to amerikiečiai susilaikė skaudžių nuostolių.

● GEN. EISENHOWERIO laikais, 8 metų prezidentavimo kadencijoje, nė karto nebuvo pašaukti į karo tarnybą atsarginiai. Kennedy laikais jie buvo pašaukti 2 kartus. Prez. Johnsonas susilaikė nuo atsarginių šaukimo, kad išvengus demokratų partijos apšaukimo "karo partija".

Uragvajaus lietuviai, minėdami tragiškąjį birželį, buvo suorganizavę didelį visuomeninį aktą Ateneo rūmuose bei demonstraciją miesto centre, kur padėjo vainiką prie Laisvės Statulos.

LAISVĖ YRA GYVYBĖS ORAS

Kenošos LB apylinkė ir Kenošos bei Racino ALT skyriai š. m. liepos mėn. 18 d. surengė Minn. kowskio ažuolyne Wisconsinio Lietuvių Dieną.

Lietuvių Diena buvo pradėta pamaldomis šv. Gabrieliaus, Milwaukėje, šv. Petro, Kenošoje ir šv. Kazimiero, Racine, bažnyčiose. Po pamaldų rengėjai skubėjo priimti svečių iš arti ir toli. Jau nuo pietų pradėjo veikti lietuviška virtuvė, tvarkoma energingos M. Wedelienės ir jos padėjėjų Em. Kleintienės ir O. Milišauskių.

4 val. p.p., kada prasidėjo specialioji programa, skirta paminėti Pavergtų Tautų savaitę, kurią paskelbė JAV prezidentas Lyndon B. Johnson, į ažuolyną jau buvo susirinkę virš 700 asmenų. Minėjimą atidarė rengimo koordinatoras Jonas Milišauskas, kalbėdamas lietuviškai ir angliškai, priminė klatingą Lietuvai bei kitų Pabaltijo valstybių užgrobimą ir dėkojo prezidentui Johnsonui už PT savaitės paskelbimą.

JAV himną sugiedoję solistė Eva Tamulėnaitė, atvykusi atostogoms pas savo tėvelius į Racine iš Danijos.

Genovaitė Kleivickaitė, žiurovams padedant, sugiedoję Lietuvos himną.

J.E. vysk. Pr. Brazys, MIC, sukalbėjo prasmingą, dienos rimčiai skirtą invokaciją, prašydamas Dievo palaimos lietuvių tautai, kurią seka visa eilė pavergtų tautų. Kreipdamasis į susirinkusius prašė neužsidaryti lietuviškame gete, bet ieškoti draugų, kurie myli ir gerbia laisvę.

"... Laisvė yra oras, kuriuo kvėpuoja meilė. Padėk, Viešpatie, išpildyti mūsų pareigą!" -- meldėsi Jo Ekscelencija.

Vytautas F. Kapočius perskaitė JAV prezidento L.B. Johnsono proklamaciją, o po to Kenošos demokratų partijos pirmininkas Tom Parker pristatė kongrm. Lynn E. Stalbaum (D.-Wis.).

Kongrm. Stalbaum pažymėjo, kad kiekviena tauta turi savo įnašą Amerikos gyvenimui. Pabaltijo tautos yra daug prisidėjusios prie Amerikos iškilimo ir jos demokratijos. Jam džiugu, kad pabaltiečiai yra daug prisidėjusios prie Amerikos iškilimo ir jos demokratijos. Jam džiugu, kad pabaltiečiai yra daug prisidėjusios prie Amerikos iškilimo ir jos demokratijos. Jam džiugu, kad pabaltiečiai yra daug prisidėjusios prie Amerikos iškilimo ir jos demokratijos.

Pagrindinis minėjimo kalbėtojas kongrm. Roman C. Pucinski, (D.-Ill.) padėkojo minėjimo rengėjams už jo surengimą, nes tai yra viešas Amerikos vyriausybės

bės rėmimas. Amerika yra galiną todėl, kad jos demokratinėje sistemoje įvairių tautybių, rasų ir tikybų žmonės gerbia kitų šitiktinimus. Kiekvienas doras amerikietis turi didžiulį savo etninę kilmę. Lietuviai stiprins Ameriką, jei mokins savo vaikus lietuvių kalbos, nes nūdieniniame pasaulyje reikia žmonių, kurie moka kalbas. Pats laikas, kad kiekvienas amerikietis mokėtų bent dvi kalbas: anglų ir savo kilmės.

180 milijonų žmonių vien tik Europoje neturi laisvės, nes Kremlius žino, kad pastarieji turi savo tautines tradicijas bei aspiracijas. Be smurto ir brutalių jėgų komunistiniai režimai tuojau subyrėtų tuose kraštuose. Pavergtieji žmonės yra geriausi mūsų sąjungininkai kovoje prieš komunistų agresiją. JAV vyriausybė nepripažino Pabaltijo kraštų užgrobimo per 25 metus ir ji toliau tęs savo politiką. Mes turime laimėti prieš komunistų agresiją Vietname, nes tas laimėjimas pradėtų komunizmo žlugimą. Kinijos ir Rusijos komunistų gniūnai rodo, kad reikia turėti vilčių apie tolimesnės negeroves komunistinio režimo sferoje. Reikia remti prezidento užsienio politiką, kuri stabdo komunizmo agresiją ir suprasti komplikuatą pasaulinę padėtį.

Chruščiovas pranašavo, kad mūsų vaikaičiai gyvens komunizmo vergijoje, bet pasaulinė situacija ir jos vystymasis rodo, kad jo vaikaičiai turės laimės gyventi demokratinėje laisvėje. Po kongrm. Pucinski įdomios kalbos Lietuvos gen. konsulas Chicagoje, dr. Petras Daužvardis pareiškė, kad į Pabaltijo valstybes sugrįžę Kremliaus tūžai garbinti kriminalo, pradėto prieš tautų ir žmonių teises prieš 25 metus. Lietuvos komunistai neturi jokių teisių ir turi aklaui klausyti Maskvos ponų. Kraštai smarkiai surusunami, ga benant į juos vis daugiau naujų rusų kolonistų. Turime kalbėti apie tai vis garsiau, dirbti viešingai tarpusavyje, ypač kreipiant dėmesį į mūsų jaunąją kartą. Turime daugybę gerų draugų, kurie ne visada žino mūsų reikalus. Ieškokime ryšio su jais. Lietuva sulauks laisvės ryto ir visiems bus miela ir ramu širdyse, kurių darbas tai pagreitins.

Trumpai kalbėjo Kenošos miesto burmistras Eugene R. Hammond, Racine burmistras minėjimo dalyvių pasveikino raštu. Garbės svečių tarpe matėsi: Wisconsinio Atstovų Rūmų vadovas George H. Molinaro, D., Kenosha dienraščio "Kenosha News" leidėjas Howard Brown, Kenosha "Labor" redaktorius Harold Newton, didžiausio UAW skyriaus Wisconsinio 72-jo viceprezidentas George Nordstrom, Wire Rope 906 skyriaus prezidentas Joseph Sheehan ir kt.

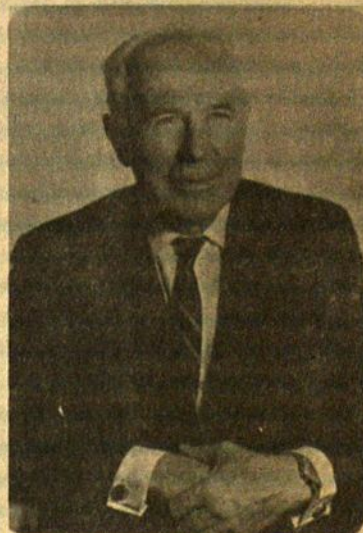
J. E. vysk. Brazį lydėjo Tėv. marijonų provincijolas kun. dr. V. Rimšelis, MIC, šv. Petro parapijos klebonas kun. dr. V. Andriuška, MIC, ir šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. B. Vaišnora, MIC.

Meninę programą išpildė "Atelies atžalyno" jaunimėlis: dainininkai ir šokėjai, padainuodami penkias dainas ir pašokdami septyniuos šokius. Pranciška Gramontienė, kuri taip pat globoja grupę, paaiškino anglų ir lietuvių kalbomis apie dainų ir šokių reikšmę. Dainininkams dirigavo Eleonora Zapolis, Akordeonų palydėjo muzikas Faustas Strolia.

Visą minėjimo programą pravedė Genovaitė Kleivickis.

Po programos visi garbės svečiai buvo pakviesti vaišėms. Buvo susipažinta, pasikalbėta įvairiomis temomis, ypač liečiančiomis Lietuvos laisvinimo reikalus.

J. Bachunas vyks į Europą

PLB Valdybos pirm. Juozas J. Bachunas rugsėjo 16 išvyks į Europą lietuvių ir Jaunimo Metų reikalais rūpintis.

PLB Valdybos pirm. J.J. Bachunas rugpjūčio 5 skrenda į Los Angeles. Ten dalyvaus Lietuvos Vyčių Seime ir JAV LB apygardos suvažiavime. Jis su Lietuvos Vyčiais kalbės apie vyčių dalyvavimą Jaunimo Kongrese.

Rugpjūčio 1 Dainavos stovykloje Michigane įvyko pasitarimas tarp PLB Valdybos ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto. Jame dalyvavo PLB Valdybos pirm. J.J. Bachunas, vykd. vicepirm. St. Barzdukas, vicepirm. V. Kamantas, ižd. J. Staniškis, Pasaulio LJK Komiteto pirm. Algis Zaprackas, Pasaulio LJK Komiteto vicepirm. V. Kleiza, Pasaulio LJK Finansų komisijos pirm. Pr. Razgaitis, ir kiti. Posėdyje trumpai atsilankė ir vysk. dr. Pranas Brazys. Buvo kalbama apie Kongreso pravedimą iš išlaidų sąmatą.

MAO: -- Vienuolika, dvylika, trylika... ar dar yra norinčių man ištiesti taikingą ranką?

HIROSHIMA KAS TO NORĖJO? (1)

Prieš 20 metų ant Japonijos miesto Hiroshima buvo numesta atominė bomba. Sprendimo, mesti bombą ar ne, turėjo imtis nedidelis žmogelis, po Roosevelt mirties netikėtai pasidaręs JAV prezidentu, Harry Trumanas. Niekas nesitikėjo, kad jis kada nors bus valstybės galva ir pats Rooseveltas jam nieko nesakė apie slaptus Los Alamos bandymus. Tik atsisėdęs į prezidento kėdę, jis sužinojo apie šio baisaus ginklo buvimą ir kad Rooseveltas, mokslininkų, politikų ir net kai kurių kariškių spaudžiamas, atidėliojo bombos panaudojimą. Rooseveltas net nieko nesakė apie atominę bombą Pacifiko fronto vadui gen. Mac Arthurui. Bet dabar Trumanui reikėjo nutarti: taip ar ne.

Kaip buvo prieita prie to sprendimo sunaikinti šimtus tūkstančių civilių? Kodėl buvo pasirinkta Hiroshima, o ne kitas Japonijos miestas? Kurio pusėj stovėjo Churchillis? Eisenhoweris? Kaip reaguavo Stalinai? Kas buvo tikrieji to baisaus ginklo kūrėjai? Kas norėjo to bombardavimo?

Nuo šio numerio Dirvoje pradėdame spausdinti reportažą, kuriame pasistengsime duoti atsakymą į tuos klausimus.

1945 m. rugpjūčio 5 vidurnaktis... Prigiesintom šviesom Atlantą skrodžia kreiseris "USS Augusta". Jis grįžta į Ameriką. Karas dar tęsiasi. Nors Tretyasis Reichas kapituliuoja, bet Japonija dar tebekovoja Pacifike. Kodėl gi amerikiečių kreiseris plaukia prigiesintom šviesom. Jam čia nėra ko bijoti japonų lėktuvų puolimo.

Kreiserio salione, po didžiųjų patrankų bokšto orkestras groja pagerbdamas nedidelio ūgio civilį, su siaurom lūpom ir gudriu žvilgsniu, besiskverbiantį pro storus akinų stiklus. Aplink stalą pagarbiai sėdi kreiserio karininkai. Tas civilis, tai Amerikos prezidentas Harry Trumanas, grįžtas į savo kraštą.

Ilgai užsitęsusi Potsdamo konferencija pasibaigė rugpjūčio 2 d. Rusai ir anglai jau buvo namuose, Harry Trumanas irgi skubėjo pasiekti Baltuosius Rūmus. Valgant saldumynus, laivo gydytojas Walter Berberich paklausė:

-- Pone prezidente, kokį sprendimą padarė senasis Joe Stalinas?

Harry Trumanas suspaudė lūpas pagalvodamas:

-- Aš randu, kad jis turi mulo galvą.

Ir tuojau pridėjo juokdamasis:

-- Bet aišku, aš manau, kad jis panašiai galvoja apie mane.

Berberich įsidrąsinęs toliau klausinėjo, ar Potsdamo konferencija paspartins rusų įsijungti karan Pacifike prieš japonus.

-- Ne! -- atsakė Trumanas.

-- Bet jei Stalinas ir pasirodė tuo klausimu mažiau sukalbamais, tas neturi svarbos.

Prie stalo įsiviespatavo tylą.

-- Mes dabar turime naują ginklą, -- tęsė Trumanas, -- Jis taip galingas, kad mums nebereikalinga Rusijos talka, nei joks kitas sąjungininkas.

Atsitrašęs jis pasikėlė nuo stalo. Bet pirm išėdamas dar

pridėjo:

-- Tai bus pats įspūdingiausias žaidimas istorijoje. Šiam ginklui pagaminti mes išlėdome du milijonus dolerių, kurie buvo paimti iš slaptojo fondo, kad kongresas nieko nežinotų. Daryti bandymai rodė, kad šis baisus ginklas galės padaryti galą karui.

1945 m. rugpjūčio 6 d. ant Hiroshimos buvo numesta atominė bomba...

Prezidentas Trumanas susilaikė nuo smulkesnio aiškinimo. Jis neturėjo teisės. Pagaliau ne-

kas negalėjo numatyti Japonijos reakcijos. Mirtinai sudeginta, išvarginta ji vis laikėsi. Keli slapti bandymai derėtis su japonų tautos šalininkais, kaip premjeru Suzuki ir užsienio reikalų ministru Togo, nedavė rezultatų, nes vyriausioje taryboje admiralas Toyoda ir generolas Umezū buvo pasiryžę nukapoti galvas visiems japonams, kurie galvotų pasiduoti. Ir Harry Trumanas 1945 m. birželio 18 d. pasirašė Japonijos invazijos įsakymą, duodamas generolui Mac Arthurui baltą leidimą.

Įsitaisęs savo štabą Maniloje, Mac Arthuras buvo pasiryžęs dviem operacijom. Pirmasis smūgis turėjo būti suduotas 1945 m. lapkričio 1 d. prieš Kyushu, pietuose esančią Japonijos salą. Kitas smūgis turėjo būti suduotas Japonijai 1946 m. kovo mėnesį, išsilaipinant svarbiausioje Honshu saloje, apvainikuojant operaciją Tokijo paėmimu. Jis buvo tikras laimėjimu.

aiškino, kad norint išvengti didelio aukų skaičiaus, reikia bombarduoti ir bombarduoti, kad iš salos nieko neliktų.

XX orinės eskadros vadas gen. Curtis Le May buvo pasiryšęs sudaužyti Japoniją. Jo vyrai per mėnesį atlikdavo 120 valandų skraidymo. Kiekvieną rytą iš Guamo bazės pakildavo lakiojančios tvirtovės, nešdamos bombas į Japoniją. Nuo 1945 m. kovo 9 d. Japonija be perstojo degė. Kovo 9 naktį lakiojančios tvirtovės numetė 2000 tonų TNT ir fosforo iš 2000 metrų aukščio, padegdamos Tokijo miestą. Milžiniškame gaisre per tris valandas žuvo 78,000 japonų. Nuo liepos pradžios iki rugpjūčio 40,000 tonų bombų buvo numesta ant Japonijos ir rugpjūčio 2 d. XX orinė eskadra atšventė savotišką būdą, per 6 valandas numedama 6,632 tonus bombų...

Bet gen. Curtis Le May nebuvo patenkintas. Jis net pyko, kad užnugarį esančios tarnybos nesekė jį ir buvo priverstas sulėtinti bombardavimus. Tą sekundienį, rugpjūčio 5 d., kai prezidentas Trumanas plaukė per Atlantą, jis galėjo puoliman mesti tik 600 lakiojančių tvirtovių, nes nebuvo pristatyta užtenkamai padegančių bombų. O japonai kietai laikėsi, negalvodami pasiduoti. Kiekviena pėda salose buvo pavesta tvirtovė. Japonijos karališkasis laivynas jau nuo 1944 m. rudens stokojo kuro ir buvo priverstas imtis "kamikazės" taktikos. Laivai pasikrovę sprogtamos medžiagos turėjo pulti amerikiečių laivus, be vilties sugrįžti atgal.

1945 m. liepos 25 d. iš Potsdamo Amerika ir Anglija paskelbė ultimatumą, pasirašytą Kinijos ir apbruotą Sovietų Sąjungos. Liepos 28 d. Umezū jį atmetė. Trumanas tada iš Potsdamo į Washingtoną pasiuntė trumpą telegramą, įsakydamas paskubinti pasiruošimus.

Japonai net nenujautė koks baisus ginklas jiems ruošiamas. Hiroshimos 250,000 gyventojų, mažai paliesti karo bombardavimų, net neįsivaizdavo kas jų laukia. Iki tam laikui Hiroshimoje buvo tik dvylika žuvusių nuo bombardavimų. Šis pramonės miestas stebingai sveikai buvo išlikęs Japonijos griuvėsiuose. Amerikiečių lėktuvai pasirodė jį padangė, bet bombas mesdavo ant kitų miestų. Kai kas tvirtino, kad amerikiečiai vengė bombarduoti Hiroshimą, nes Amerikoje gyveno daug japonų, kilusių iš šio miesto. Kiti sakė, kad Trumano gimnaitė gyvenanti šiame mieste ir dėl tos priežasties Trumanas įsakė lakiojančioms tvirtovėms jo neliesti.

(Bus daugiau)

Kaip juos išrinko?...

(1940 m. liepos mėn. 14 d. rinkimus prisiminus)

1940 liepos mėn. 14 d. rinkimai mane užtiko šiaurės Lietuvoje. Kriukų valsčiuje. Jau ne kartą buvo rašyta kaip tie "laisvi" rinkimai vyko; buvo tik vienas sąrašas, o sąraše tiek pavardžių, kiek reikia išrinkti atstovų; rinkėjui liko tik tą sąrašą įdėti į voką ir imesti į dėžę.

Kriukų valsčius buvo grynai ūkininkų valsčius — komunistų nebuvo. Iš viso, Lietuvoje lietuvių komunistu buvo labai nedaug ir

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRAŠAI ***

BEPIGU BUVO urviniam žmogui: nei valdžia rinkt, nei mokesčiai mokėti... Ir gyvenimo brangimas nerūpino, nesgi nebuvo nei kas pirkt, nei kuo mokėti. Pats apsirūpindavo, kuo reikė, o kuo neapsirūpindavo, to ir nereikė.

Dabar mums reikda aibių, o tik šį tą mokam patys pasidaryt. Ką mokam, to ir kitiems padarom, ko nemokam -- kiti mums padaro. Ne dėl gražių akių, o už pinigą. Todėl viską matuojam, sveriam, skaičiuojam ir už viską pinigą mokam. Liko tik oras ir vanduo dar ne prekių, o Dievo dovanų kategorijoje.

Vanduo? Jo dar lyg nei perkam, nei parduodam, bet už "pavimą" jau nebe nuo vakar pinigą reikda. Pinigo, palyginti, dar nedidelio, ir jo mokėjimas dažniausia taip atsisetas nuo vartojimo, kad vis dar atrodo, lyg vandeniu naudojames, kaip ir oru: "už dykt".

Bet baigias katino dienos. Ypač miestiečiams, dar labiau didmiestiečiams. New Yorkas jau laukia "svieto pabaigos". Saku, jeigu dangus neprakturs lietum dabar, tai apie Kalėdas iš atsuktų čiaupų vietoj vandens čurkščių girdėsit tik alkanų vidurių gurgėjimas...

Lietuvis, tačiau, čia mažai ko dėtas. Upėse ir ežeruose vandens tebėra daugiau, negu išgeriam ar išlaistom. Didėnis kaltininkas -- mūsų "išvirkimas": nenorim gyvent, kaip urviniai. Norim, tarp ko kita, ir vandens, paduoto tiesiai į virtuves, prausyklas ir dirbtuves. Ne paties vandens stinga, o tik sūpėjimo pakankamai jo paimti ir paduoti.

Vien Jungtinėse Valstybėse jau prieš 15 metų paduoto vandens buvo kasdien suvartojama apie 200 milijonų galionų. Tai būtų maždaug 14 mylių ilgio, tiek pat pločio ir beveik penkių pėdų gylio ežeras. Vidutinio ūgio žmogus, pasistieps, dar galėjo tokį ežerą perbristi. Dabar kasdien jau suvartojam po 340 milijonų galionų, ir tame įsivaizduotame 14 x 14 mylių ežere jau būtų galima nuskesti, nes būtų kone pusdevintos pėdos gilumo. O dar po 15 metų kasdien reikšią 600 milijonų galionų, arba beveik 15 pėdų gilumo 14 x 14 mylių ežero... 365 tokius ežerus kasmet išdailinti porai šimtų milijonų, kiekvienam tada ir po tiek, kada ir kiek kas užsimano -- ne juokai. Privačioji iniciatyva to nebeįveikia: vandens tiekimo verslo turi imtis valdžia. Vanduo vis ryškiau ima virsti perkama preke, kaip elektra, dujos, ir tos prekės partipinimu bei "pardavinėjimu" vis plačiau užsima valdžia. Sudiev konservatorių šukiams prieš "valdžios didėjimą"!

Amerikos konservatoriai, arba tiksliau -- pereito šimtmečio pažinčių liberalai, tarp ko kita tvirtina, kad kiekvienas mokesčių didinimas esąs žmonių laisvės mažinimas. Mokesčiai esą imami tam, kad valdžios galėtų mus tuo ar kitu aprūpinti, vietoj leidusios mums patiems laisvai apsirūpinti, kuo norim ir kaip norim. Tas teisybė. Mintis -- mažiau mokesčių ir valdžios -- patraukli. Bet slinkti atgal, link urvinio žmogaus gyvenimo būdo -- net ir užkietėjusiam konservatoriui nepatrauklu. Išlepom. Pripratom prie patogumų. Tai ir prireikia daugiau mokesčių, daugiau valdžios iniciatyvos, tad ir daugiau "socializmo", kurio vardu šio krašto konservatoriai baidykliškai apgriauna kone kiekvieną ne privačią iniciatyvą vykdomą užsimojimą.

O gyvenimo eiga, tačiau, verčia net ir prietaringiausius privatinius apsisprasti su neišvengiamybėmis turėti daugiau "socialistinės" medicinos, "socialistinių" pensijų, netgi "socialistiškai" tiekiamo vandens... Net orą didmiesčiuose jautenka "socialistinti", nes tik iš mokesčių apmokamos, valdžios steigiamos staigos gal ir pajėgs rūpintis šiaip jau dar privačiai ir nemokamai kvėpuojamuo oro valymu nuo gausėjančių, daugiausia privačios ūkinės iniciatyvos liberaliai skleidžiamų teršalų.

tie buvo daugiau idėjiniai, gal daugiau tautiniai ir Maskvos tikslams nepanoro tarnauti. Visame valsčiuje atsirado vos du bernai ir viena moteris, kurie sutiko paklusti Kremlui ir sudaryti valsčiaus kompartijos branduoli. bet patys buvo mažai raštingi. už tai visi valsčiaus pareigūnai liko savo vietose.

Tas kompartijos "branduolys", būdamas mažai raštingas, rinkimų praveisti nepajėgė ir sau į pagalbą pasikvietė "liaudies priešus", kurių tarpe ir aš buvau.

Pasibaigus balsavimo laikui, buvo suskaičiuoti paduotieji balsavimo vokai. Paduotųjų balsų skaičius sudarė 20 1/2% visų turinčių teisę balsuoti. Mūsų kompartijos kolektyvas buvo patenkintas balsavimo dalyvių gausa, bet kai pradėjome tikrinti paduotuosius vokus, pasikeitė mūsų komunistėlių nuotaika. Pasirodė, kad pusė balsuotojų į vokus dėjo prieškomunistinių straipsnių iškarpas, ant balsavimo lapelių prirašė visokių, net ir necenzūriškų, išsireiškimų, koliojimo-

si ir dėjo nešvankias karikatūras. Pirmininkas per bales bėgiojo iš kampo į kamą, pagaliau susijungė su Joniškio kompartija ir jiems paaiškino rinkimų davinius. Joniškio kompartija įsakė sustabdyti balsavimo davinį skaičiavimą, kol neatvyks iš Joniškio kompartijos atstovas. Po gerų 4 valandų atvyko iš Joniškio 18-19 metų žydas, pamatęs balsavimo davinius visus pagalbininkus atleido, pasiliko tik su tais trims komunistais ir pasakė, kad patys pabaigs skai-

tyti — tikrinti. Tai buvo visai nesunku, nes buvo likę vos keli dešėtkai vokų.

Tikri balsavimo daviniai buvo tokie: balsavo 20 1/2% visų turinčių teisę balsuoti, paduotųjų balsų 50% buvo negerai, iš viso tinkamų balsų buvo 10 1/4% valsčiaus gyventojų, turinčių teisę balsuoti, bet ant rytojaus per Kauno radiją pranešė, kad Kriukų valsčiaus liaudis balsavo labai pavyzdinčiai ir pirmą kartą pranešė, kad balsavo 86%, o vėliau "atitaisė" ir pasakė, kad Kriukų valsčiaus liaudis balsavo 93% visų turinčių teisę balsuoti. Panašūs balsavimo daviniai buvo visose rinkimų vietose, tik su kitokiais variantais.

Štai, kaip Lietuvos liaudis "išrinko" tą garsųjį "Lietuvos Seimą", kuris Lietuvą prijungė prie Sovietų Rusijos.

P. Purnas

GINTARO vasarvietė, įsikūrusi ant pat Michigano ežero kranto, pradėjo vėl naują vasaravimo sezoną. Čia gali rasti malonų poilsį ažuolų pavėsyje ar saulės spinduliuose tiek šeimos, tiek pavieniai asmenys. Vasarojimui patalpas galima išsinuomot su visais virtuvės įrengimais ir patiemis maistą gamintis, arba valgyti vasarvietės valgykloje, kur sumani šeimininkė p. Ribokienė gamina lietuviškam skoniui pritaikintą maistą.

Dėl rezervacijų skambinti 616 — 469-3298, arba rašyti: **GINTARAS RESORT, P. O. Box 74, Union Pier, Mich.**

Potsdam 1945 m. rugpjūčio 2 d. Sėdi iš kairės: Clement Attlee, Harry S. Trumanas, Josef Stalinas, Stovi: adm. Leahy, Ernest Bevin, James Byrnes ir Vlačeslav Molotovs.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
2. Popular V.S.O.P. German Brandy 5th 4.98
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th 3.35
4. Zeller Schwarze Katz 5th 1.29
5. Creme De Banana Liqueur 5th 3.19

6. Chianti Import. Wine Full. Qut. 0.98
7. May Wine, Liebfraumilk German Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

SUPANČIOTO ŽMOGAUS PASAULIS

Kalbėk, kad galėčiau tave pažinti -- kartą yra pasakęs Ben Johnson. Kad pažinti žmonių gyvenimą, neužtenka vien gyvenamosios aplinkos pažinimo. Reikia pažvelgti giliau, pažvelgti į žmogaus vidinio gyvenimo pasaulį. Tai puikiai suprato dr. R. Šiubajoris, turėjęs progos pažinti sovietinio gyvenimo žmogų. Jis jų nestebėjo iš tolo ir jų gyvenimo sąlygų bei aplinkybių nematavo gautais išorinio gyvenimo aplinkos masteliais. Jis leido jiems išsikalbėti, "širdį išlieti" ir atrodė, tuo būdu juos atpažino. Galia, aplinkybės neleidžia skaitytojams pristatyti pilno tos pažinties vaizdo. Tačiau ir pasikeistosios detalės, bendrais bruožais patiekta vaizdas, leidžia padaryti apibraižą, vaizduojančias vergijos pančiuose sukaustyto žmogaus gyvenimą. Imkim kad ir tokį pavyzdį. Kalba žmogus lyg ir iš įsitikinimo, kalba aiškia "partijos linijos" kalba. Jei jo nebesutiktum, ir liktų partinio arba to t.v. išorės pasauliui ir kūrybine dvias mirusio žmogaus vaizdas. Kitose aplinkybėse susitikus, tas pats žmogus ir sako: "Na, tai kaip patrodė, ar gerai vakar atlikau savo vaidmenį?"

Tas vaidinimas vyksta ne trumpalaikėje kelių valandų tragedijoje. Vyksmas yra ilgalaikis, reikalaujantis iš visų "artistų" didelės kantrybės, savitvardos, tin-

kamų žmogui būdo savybių. Tai sunku žodžiais atpasakoti. Taine eilinė politinio persivertėlio tragedija. Tai pati giliausia, subtiliausia ir sunkiau apčiuopiama masės žmonių, išsistų tautų tragedija. O ją tenka išgyventi kiekvienam individualiai, savo akirtyje, savo asmens pasaulyje. Ir tos pavienių žmonių tragedijos susilieja į vieną didžiulę, beveik globalinę tragediją, kurią mes, tiesiogiai jos mažiau paliesti, vadiname ir okupacija, ir neteisėtą įjungimą į Sov. S-gą ir kitais pavadinimais, žiūrėdami į faktus iš formalaus taško.

Toji problema nagrinėti, ne laikraščio skiltelių užpildytojų uždavins. Šį kartą uždaviniu tebūnie tik noras paskatinti pagaltoti, kad Lietuvos išlaisvinimo darbas nėra vien tik politinis. To darbo apimtis kur kas platesnė. Tos apimties supratime privalo įsijungti visi dar lietuviškai galvojantieji.

Nedaugeliui kol kas tepasivėrė akys, žvelgiant ne į bendrą Lietuvos pavergimo vaizdą, bet, kad ir pro rakto skilutę pažvelgus į pavergto lietuvių, latvio, esto ar kad ir ruso sielą, jo dvasinį stovį, lūžius ir atsparumą. Tai viena iš vertingiausių patirčių, kurioje vėl iškyla žmoniškumo pradai, toli palikę kad ir kaip reikalingus t.v. politinės kovos metodus, darbus ir priemones.

(I.Č.)

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš tragiškų pergyvenimų Sibire jau išėjo lietuviškąja laida.

KAINA 3 DOL. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

ATSILANKĘ Į DIRVĄ

6907 Superior Ave.,

rasite ne tik naujausių ir seniau išleistų lietuviškų knygų, bet yra gausus pasirinkimas plokštelių, rankų darbo medžio drožinių, audinių ir gintaro išdirbinių.

Ištaiga atdara kasdien iki 5:30 val. vak., šeštadieniais iki 2 val. p. p.

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.

15-ji berniukų stovykla pas tėvus pranciškonus Kennebunkporte, Maine. B. Kerbelienės nuotrauka

PABALTIEČIŲ ATEITIES UŽDAVINIAI

Dr. JOSEPS LELIS

Birželio 26 d. Baltimorės Liet. Salėje įvyko bendras estų, latvių ir lietuvių susirinkimas prisiminti įvykiams prieš 25 metus. Atsilankė keturi Baltimorės kongresmanai: George Fallon, Samuel Friedel, Edward Garmatz ir Clarence Long, visi pasakodami po trumpą žodį. Tai dienai skirtą Baltimorės miesto galvos vardu proklamaciją perskaitė einaš burmistro pareigas Thomas D'Alesandro, Jr. Pagrindinę tos dienos kalbą patiekė latvių atstovas dr. Jazeps Lelis, išskeldamas naujų, kartu ir kontraversinių minčių. Dr. Jazeps Lelis profesorijauja Howard universitete, Washington, D.C.

Rytą po mūsų birželio 13 dienos motorokados Washingtono vienas reporteris man patelefonoavo, paklausdamas tarp kitko, kaip dažnai tokį "triksą" (100 automobilių pabaltiečių eiseną per miestą) mes ketiname surengti: kiekvienais metais ar maždaug kartą per penkmetį? Štoks klausimas man buvo netikėtas, nes jame aiškiai atsispindi vadinama realistiškas žvilnis: nepaisant, ką mes savo demonstracijų metu darytume, Pabaltijo valstybės artimo ateitį netaps laisvomis. Šitokia su neraminanti tikrovės pastaba vienu ar kitu būdu visada įsiskverbia į mūsų savim pasitikėjimo nuotaiką, po to kai savo reikalui esame atsiekę šiek tiek daugiau viešumos.

Žinoma, tatau mūsų neatbaidys ir toliau siekti būdų, kaip laisvajam pasauliui priminti mūsų gimtųjų kraštų, šio šimtmečio vidurio pirmųjų komunistinio išsiplėtimo aukų, likimą. Mestvėrimas -- ir visai teisėtai -- kad šnekame savo pavergtųjų giminių ir draugų vardu, kurie neturi jokių priemonių pakeisti ar net pargarsinti dabartinę savo priespaudos būklę. Taipgi manome, kad mes, patyrę gyvenimą komunistų valdžioje, dar laisvus žmones turime įspėti, kad nors komunistas rodo daug savo pavaldų, tikrųjų savo prigimties jis nėra pakeitęs.

Todėl mes renkame į suėjimus, kaip šis, ar kitas demonstracijas su nuolatine viltimi, kad gal būt šį kartą, laisvojo pasaulio bendrapiliečiai rimčiau pažintės į mūsų įspėjimus ar mūsų bylą. Tačiau laikas eina, o mes vėl esame užmiršti; gi Pabaltijo valstybių likimas daug kam, kaip ir anam reporteriui, jau atrodo senovės istorija. Kartais galima pamanyti, ar mūsų pastangos nėra tik psichologinis reikalas kartas nuo karto sušukti prieš neteisę, prieš mūsų brolių Pabaltijo kraštuose ir Sibire vergiją. Tačiau mes vis tiek jaučiame, kad tikrai jiems padėti negalim ir esame laimingi, jei savo bylą patiriam palankumo, nepaisant iš kur jis eity, kad tik būtų ženklas, pripažįstąs mūsų pastangas. Atrodo netgi, kad praėjus 25 metams nuo tragiškųjų birželio įvykių, esame laimingi, priimdami palankumą ir be jokio pažado padėti, nieko daugiau nesitikėdami, tik žodžių ir deklaracijų. Tuo būdu visas vyksmas pavirsta apeiga be jokio tikrinio turinio. Kai šitai esam priversti žin-

rėti į padėtį, belieka sutikti, kad komunistas visuose savo valdomuose kraštuose yra taip įsitvirtinęs, kad be karo niekas kitas jo negalės pašalinti. O atominis karas yra neįmanomas. Daugiausia ką laisvasis pasaulis gali ir nori daryti -- tai sulaukyti komunistų, kad jis nesiplėstų į kitas šalis, vilantis, kad, praėjus agresiniam tarpiniui, pasidarys jaunesnis, sužvelnės jo prigimtis, savo pavergtoms tautoms suteiks daugiau laisvės ir geresnį gyvenimo lygį. Taigi, turime suprasti, kad bet koks esamas Vakarų planas kovoti su komunizmu, mums dar gyviems esant, neapima Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymo. Tikiuosi, kad savo suėjimais ir demonstracijomis ir toliau laimėsime palankumą, bet mūsų žmonės už geležinės uždangos ir toliau liks prispauti, o už bet kokią laisvės porėškį ar tik jos norą bus vis dar kalinami, verčiami palikti namus ir bus apgyvendinti centralinės Azijos "plėšininėse žemėse" ar kitur.

Užaugusios naujosios kartos vis mažiau bežinos apie savo tautinį paveldėjimą ir vis labiau bus pripuotos komunistų. Rusai vis daugiau ir daugiau išstums vietinių gyventojų. Tuo būdu Pabaltijo šalių pirminis tautinis ir kultūrinis turinys bus sunaikintas, o su tuo pranyks ir bet koks reikalas šitiems kraštams atstatyti politinę nepriklausomybę.

Kol Pabaltijo kraštai yra įsprauti į Sov. S-gą, rusiškai komunistai suras daug būdų, žvelnesnių ir žiauresnių, kiek galima daugiau ištrinti šioje srityje skirtingos tautybės pėdsakus. Lygiu būdu turim įsisąmoninti, kad jei jau net komunistas sužlugdytų rytoį, bet jei pabaltiečiai pasilytų rusų valdomoj imperijoje, Pabaltijo kraštuose pasilytų tas pats šovinistiškas viešpatyškumas, kurį pabaltiečiai taip gerai pažįsta dar nuo caro laikų. Sov. S-ga šiandien yra vienišinė pasauly likusi kolonijinė imperija. Komunistų panaikinimas jos dabartinėse ribose nepakeistų jos politikos mažumoms ar paglemžtomis tautomis.

Taip pat turim atsiminti, kad nors bolševikai ir rusai antikomunistai -- bėgliai šiaip mažai ką turi bendro, Pabaltijo atžvilgiu jie puikiai sutaria, būtent, Pabaltijo kraštai yra ir turi būti laikomi didžiosios Rusijos visuomenos dalimi. Net ir galimos komunistų pabaigos rusų dabar užimtose srityse atveju nei Rytai nei Vakarai savaime nebus linkę suteikti Pabaltijos valstybėms nepriklausomybę. Komunistų išugdyti technokratai (visuomenės sluoksnis, labiausiai atrodąs galinčių iškovoti į vadovybę, išnykus komunistui), kiek galima spręsti iš visų pranešimų, yra nemažesni rusiški šovinistai. Taip pat galima tikėtis, kad palankios nuotaikos "nedaalomai Rusijai" sudaryti ras daugiau jautrių ausų Vakaruose, negu mūsų reikalavimai atkurti nepriklausomus Pabaltijo kraštus.

Todėl, kad padėtume savo žmonėms išsilaikyti ligi laisvės dienos ir grįstume kelią tautinei nepriklausomybei atstatyti, turime prieš save artimesnį užda-

jungininkai čia galėtų būti ne vien tik tautos šiaupus geležinės uždangos, bet netgi ir patys komunistiniai satelitai, nes rytinėje Europoje jokia tauta negali tikėtis laimėti ko nors gero iš visiškio Pabaltijo srities surusavimo. Dabartinį skilimą ir neišskumą komunistinė stovykla ištrikim ir išnaudokim savo bylos naudai.

Pabaltijo kraštuose, kaip minėta, bręsta naujos kartos, kurios buvo stipriai paveiktos komunistų patiekiamo pasaulio vaizdo. Tarp jaunimo gali būti daug nepasitenkinimo, bet jis išsiskaido dėl tikslo ir vertingų siekių stokos. Mūsų uždavinys -- pasiekti šiuos žmones, mėginti juos perauklėti, kad jie pamatytų savo tautinį paveldėjimą ir juo didžiūtu; duoti ji nepasitenkinimui kryptį, kad ir jie veikty tikslingai, siekiant atskirti jų gimtuosius kraštus nuo rusų imperijos. Šito tikslo siekiant, galima surasti įvairių būdų ir priemonių, jei tik mes, pabaltiečiai esą svetur, vieningai ir smarkiai stengsimės. Viena tokių priemonių gal galėtų būti ir mūsų radijo laivas, plaukiojantis Pabaltijos pakrantėmis, iš kurio sklįstų mūsų propaganda.

Mūsų galutinis tikslas, žinoma, yra visiškias komunistų sunaikinimas. Bet to negalima įvykdyti vienu užmoju. Nebijokim pasirinkti ir skirtingesnių būdų ir priemonių, negu ligi šiol vartojamos. Mes negyvenam pasakų pasauly. Nenuolaidus ir per idealistinis visiškias nepriklausomybės ir visiškio komunistų išgyjimo reikalavimas yra netikroviškas. Taai mustikapakina taip, kad mes nepastebim galimybių, kurios gali būti ištritos, kad laipsniškai pagerintume savo reikalą. Taipgi tas bekompromisiškumas niekais paverčia ir net sukludina veiklą ir pastangas, kurių jau būtų galima imtis šiandien ir kurios padėtų mūsų galutinį tikslą laipsniškai pasiekti.

Esame įstoje ne į asmeninę kovą, bet į tokią, kuri apima ideologijų ir tautų likimą. Turime planuoti ne tik šiai dienai, ne metams ar net dešimčiai metų. Turime turėti vaizduotės žvilgtį šimtmečiams priekini ir nesivaizduoti, kad mūsų norai yra rytojaus tikrovė. Jei norime būti balsais už Pabaltijo valstybių nepriklausomybę, tokios vaizduotės mums reikės. Turėtume ne tik sušukti dėl jau padarytos neteisės, bet taipgi pasirūpinti reikšminga programa skriaudai pašalinti. Šio uždavinio niekas kitas už mus neatliks. Todėl turime pasitikėti ir remtis tik tuo, ką mes patys galim daryti. Jei veningai dirbsim, kreipsim pastangas į pasiekiamus tikslus, pamatysim, kad turim priemonių ir sugebėjimų jiems įvykdyti.

JAUNIMAS RUCŠIASI KONGRESUI

Australijos jaunimo organizacijos yra sudarę Australijos L. B. Jaunimo Kongreso Centrinį Komitetą, į kurį įeina: R. Cibas, A. Šimaitis, A. Garolis, V. Karpaitis ir Vyt. Šliogeris. Komiteto adresas: A.L.C. Youth Congress Central Committee, P.O. Box E. 6 St. James, Sydney, Australia. Komitetas numato suorganizuoti Australijos Lietuvių jaunimo kongresą 1966 m. sausio 3-8 d.d. Sydneyje.

Kongreso programa būtų derinama su įvyksiančiu Kanados Liet. ir Pasaulio Liet. jaunimo kongresų programomis.

NESUTRUKDYKITE SAVO GIMINĖS NEMALONUMAIS IR RIZIKA PALIKTI JUOS BE DOVANŲ nepatikrindami ar yra įgaliota firma, kuri priima iš Jūsų dovanoms užsakymus.

ĮSIDĖMĖKITE: Kad tik

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South,

New York, N. Y. 10003

Telefonas 228-9547

yra vienintelė firma JAV-bėse, kuri turi VNEŠPOSYLTORG įgaliojimą priimti sovietinių gaminių užsakymus dovanoms Jūsų giminėms. Ko tik norite: AUTOMOBILIAI, DVIRAČIAI, RADIO PRIIMTUVAI, ŠALDYTUVAI, LAIKRODŽIAI, AUDINIAI, ir daug kitokių prekių pristatoma gavėjui į jo gyvenamą vietą laike 20-40 dienų. DIDŽIULIS PASIRINKIMAS DELIKATESŲ IR MAISTO SIUNTINIŲ

— K E L I A L A P I A I —

į kurortus — sanatorijas su mineraliniais vandenimis Kaukaze, Kryme. Rygos pajūryje. Odesos gydymoosius purvo natūraliuosius pakraščius ir kitur.

UŽEIKITE Į MŪSŲ SALE, KURIOJE IŠSTATYTI DAIKTAI APŽIŪRĖJIMUI IR PASIRINKITE DOVANĄ SAVO GIMINĖMS.

Reikalaukite iliustruotų katalogų.

AKIMIRKOS

Viskas turi savo kainą

Už ką dar turėtume būti dėkingi sovietijos tautiečiams, kad jie taip rūpestingai išleido Leono Skabeikos poezijos rinkinį? Be aną kartą išminėtų motyvų, yra dar vienas, gal pats brangiausias iš visų.

Jei jie nebūtų pasidaravę, Leonas Skabeika, kuris buvo užmirštas per tris dešimtmečius po jo mirties, gal būtų buvęs užmirštas ir dar vienai pusei šimtmečio. Mes užsienyje, jei kuris iš asmeniškos pažinties jį dar prisimename, - bet tokių liko nedaug, - ir labai norėdami nieko naudingo nebūtume galėję atlikti. Vienas vienintelis, plonytis jo eilėraščių rinkinėlis, vardu "Po juodo angelo sparnais", išleistas Kaune 1928 metais, čia vargiai kur begalimas surasti. Didesnė dalis eilėraščių bei straipsnių literatūriniais ir ideologiniais klausimais, spausdintų įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose, čia dar sunkiau būtų sugaudomi. Kitokia dokumentacija visiškai neprieinama.

O ir sovietinėje Lietuvoje asmenys, kurie dar būtų poetą prisiminę ar jo eilėraščius mėgę bei vertinę, nebūtų išdrįsę prikelti iš dulkių tokį dekadentą ir

taip svetimą dabartinei raudonųjų maskolių dvasiai. Tada galėjo išdrįsti ir pajęgti tokį keistą sumanymą įvykdyti tik autentiški sovietiniai patriotai, aiškūs tarybininkai ir leninistai, turį šiek tiek įtakos ir svario kompartijos propagandinėje ir literatūrinėje sekcijoje. Tad tik "naujosios klasės" atstovai, kuriems daugiau leista ir kuriais daugiau pasitikima.

Jeigu jie ką daro, tai žino, ką daro ir visada su ta gera mintimi, kad iš to būtų nauda sovietinei santvarkai ir kompartijos garsui.

Paskaičius kai kurių poeto amžininkų atsiminimus, o ypač šiam rinkiniui vyriausio politruko pareigas atlikusio V. Kubiliaus įvadinį skabeikinę poezijos komentarų ir marksistinių įvertinimų, maždaug viskas gražiai paaiškėja.

Skabeikos poezija šešių tūkstančių tiražu buvo pakartota net tam, kad duoti kam malonumo ar kurstyti iš naujo pasimėgavimą jo estetinė, simbolistinė, dekadentinė kūryba. Tai būtų visiškai nesąmonė.

BRONYS RAILA

Jo "vidurnakčių aikščių" poezija buvo prikelta iš dulkių, idant būtų, koks buvo ... pasibaurėtinąs nepriklausomybės laikų Kaunas. Anot V. Kubiliaus, "jam nepatiko šitas purvinas ir triukšmingas miestas su savo klegančiais restoranais, persiduodančiomis moterimis ir režiančiais kontrastais". Ir tos, veltariant sovietinio politruko žodžiais, "purvinos gatvelės "be saulės", "be gėdos" jau nepaleido jo mūzos iš savo nagų, iškildamos poeto eilėraščiuose kaip išniekintos jaunystės, sudarkyto gyvenimo, maištaujančio skausmo ir tragedijos simbolis".

Maža to, - esą, Skabeika suprato, kad "lietuvių buržuazija tik profanavo demokratijos idealus ir... kad negali būti laisvės ir lygybės tol, "kol iš pagrindų nebus sugriauta išnaudojimu pagrėmta kapitalistinė santvarka". Ir jo mirtis nebuvo tik šiaip saubei išgelbstimo džiovininko mirtis, bet turėjo daug svarbesnę ir iškalbingesnę prasmę. Jo mirtis buvo - "bausaus kapitalizmo bruožo prabilimas"! Kubilius savo bendralaikiams aiškina, jog "jaunas poetas turėjo mirti, nes lietuvių buržuazijai visiškai nerūpėjo poezija ir nacionalinė kultūra, nes buržuazinės Lietuvos valstybė ligi pat savo žlugimo temkėjo būti piktą žiežulą talentui - retam ir stebuklingam gamtos šyptelėjimui".

Pagaliau, sovietinis kritikas, visai be stebuklingo šyptelėjimo, gana išsamiai ir supagrindu išdėstęs visus ryškiuosius Skabeikos simbolistinės poezijos požymius, savo bendralaikiams rimtų rimčiausiai pareiškia, kad "simbolizmas buvo svetimas Skabeikos pasaulėžiūrai ir charakteriui". Tai tik buvęs jo ribotumas, stilistinės manieros, ne sugėbėjimas ištrūkti iš savo laikų priklausomybės.

Gi iš tikrųjų poetas buvęs ne tik sąmoningas ir atkaklus ateijistas ligi mirties, bet ir gana artimas komunistams, ar bent būtų vertęs visai geru bolševiku, jeigu tik ilgiau dar būtų pagyvenęs. Tai ypač liudijąs poeto priešmirtinis "Testamentas", šiame rinkinyje ištisai išspausdintas kartu su daugybe jo privatinų laiškų. Po susirgimo džiava, jis griežtai pakeitęs savo pažitras, "nusigėrėdamas nuo liberalizmo klystkelį ir buržuazinės demokratijos, kuri saugo tik kapitalo diktatūrą".

Tai yra kaina, už kurią sovietinė leidykla lietuvių liaudies lėšomis išleido dekadentiškos, arba nuosmukiškos poezijos gražią knygą ant gero popierio. Tai yra drauge dvasinė ir moralinė kaina, kurią turi sumokėti visi tie gausūs redaktoriai, dailininkai, korektoriai ir bendradarbiai, kuriems pasitaiko proga paleisti rinkon kurį geresnį lietuvių klasikines ar moderniškesnes literatūros ir dailės leidinį.

Viskas turi savo kainą. Viską reikia apmokėti. Visus nukrypimus ar išsilenkimus nuo Kremliaus nacionalinės linijos reikia su kaupu išbalansuoti. Juk ir redaktoriai, ir rašytojai, ir dailininkai, ir aktorai, ir muzikai, ir šokėjai, ir filminkai taip pat yra apmokami lietuvių liaudies lėšomis - ir žymiai gausiau, negu kapitalo diktatūros laikais Lietuva išleisdavo įvairioms bažnyčioms bei kunigams išlaikyti, - nes jiems dabar yra skirta pagrindinė pareiga mokytį, auklėti, vaizduoti ir įtikinti likusią liaudį naujo tikėjimo žavingumu ir naujųjų pranašų teisingumu.

Tad nereikia stebėtis, kad Donelaitis grįžta iš Prūsų didžiojo tarybinės Lietuvos ir net pačion didžiausio rusiškon Maskvon, kaip socialinis maištininkas, liaudies draugas, nacių priešas ir sovietinių idealų šalininkas. Su šiais tokiais "ribotumais" ir apgailėtinais trūkumais didžiojo tarybinės šeimoniškos palaipsniui grąžinami vienu kitu veikalu ir Vaizgantas, ir Krėvė, ir Maironis, ir Strazdelis, ir net Vincas Kudirka, kurio lietuvišką giesmę kadaise žandariai kaltais išnaikino antkapėje.

Aš nelaikysčiau stebuklingu gamtos šyptelėjimu, jeigu kurią dieną Sovietijoje ant gero popierio pasirodys dailininkų iliustruotos Senojo ir Naujojo Testamento laidos su sovietinių kritikų įvadais, kad, nežiūrint kai kurių ribotumų ir klaidų, Biblija vaizduoja kovą prieš Egipto ir Romos imperialistus, atskleidžia feodalų ir kapitalistų kraugerišumą ir yra padėjusi pagrindus išsikristalizuoti komunistinei pasaulėžiūrai, kurią teisingiausiai suprato Marksas, Leninas ir vėliausias Sovietų Rusijos diktatorius.

Viskas turi savo kainą, viską reikia apmokėti. Ir mano anų dienų kai kurio laikotarpio draugas jo sugrąžinimą į literatūrą taip pat turėjo apmokėti. Jo poezija turėjo būti paversta įrodymu, koks purvinas buvo nepriklausomybės metų Kaunas su persiduodančiomis moterimis, kaip fašis-

tai ir liberalai išniekino jo jaunystę, kaip buržuazijai nerūpėjo poezija ir nacionalinė kultūra ir mūsų valstybė buvo tik piktą žiežulą talentams.

Kas kita Kremlius, kas kita dabar jo komisarai, užsodinti ant lietuvių tautos sprando. Joks poetas nebuvo nužudytas, nei pats nusižudė, kaip K. Jakubėnas ar Kubilinskas. Joks antisovietinė sloga apsirgęs lietuvių rašytojas nebuvo nuvežtas pasigydyti į Vorkutą ar į Lukiškių sanatoriją. O jei buvo, tai susigydė, kaip Miškinis, Inčiūra, Boruta, ar Juozas Keliuotis su Petru Juodeliu.

Už šią kainą išeina ne viena lietuviška grožinės literatūros knyga ir leidiniai apie menininkus,

kaip Zikarą, Kalpoką, Rimšą, Zmuidzinavičių, Čiurlionį. Jos siunčiamos į užsienį, kaip "mainų" ir "kultūrinio bendradarbiavimo" turtas. Rublininkų institucijos Amerikoje jas rekomenduoja ir karštai ragina sekti savo tautos darbus, vėl pamilti tautos kamieną ir pažinti naują gyvenimą iš pirmųjų, autentiškų šaltinių. Tikrai, man kaip tik patinka pažinti ir būtinai iš autentiškų šaltinių. Vienas iš tokių šaltinių kaip tik guli priešais ant stalo. Gražaus kūno, sumaitotos dvasios, priferštas ir primeluotas. Bet vis dėlto iš jo trykšta nesugadinta Leono Skabeikos poezija ir tikroji jo trumpo gyvenimo drama.

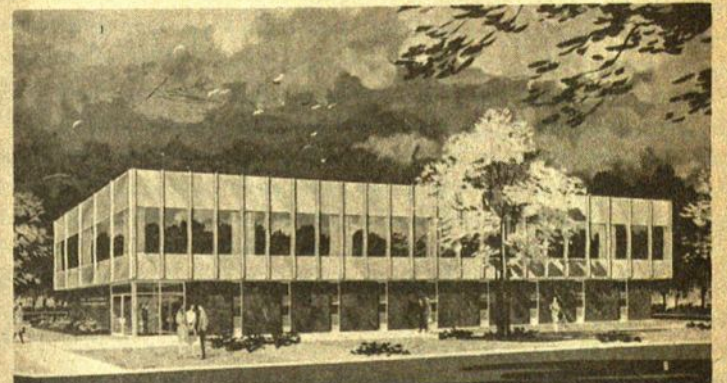
PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4 1/2% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

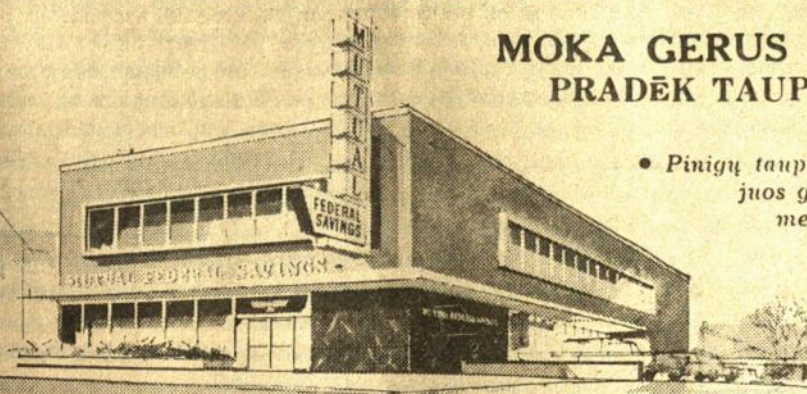
1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395; Suburban Phone: 656-6330.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

SU MARINAIŠ VIETNAME

"Liepos 7 d. išsilaipinome Tourane įlankoje ir iš čia turėjome apie 5 mylias žygiuoti prie Danango... Karštis ir drėgmė čia didesnė negu pietinėje Ispanijoje, Turkijoje ar šiaurinėje Afrikoje (šio laiško autorius, buvęs New Yorko gyventojas, yra praleidęs metus su 6-ju laivynu Viduržemio jūros srityje). Vietos gyventojų pragyvenimo lygis čia labai žemas. Laikraščiuose dažnai minimas Highway Nr. 1 tėra paprastas plentas, kuriuo dar gali pasinaudoti. Kiti keliai visai negrįsti. Aplink daug Vietnamo armijos personalo, o pačiame Danango komplekse pilna amerikiečių, aviacijos, kariuomenės, laivyno ir marinų korpo narių. Visi

vaikšto ginkluoti. Taip pat ir civiliai. Tai, ir nepaprastas uniformų gausumas, nejučiom iškelia klausimą, kaipgi atrodo tikrieji komunistų partizanai -- VC ir kaip juos išskirti...

... Skubame įsitvirtinti ir pasiruošti tolimesnėm operacijom. Daug ko mes čia pasigedome, reiktų daugiau generatorių, šaldytuvų ir kitų dalykų, kurie gyvenimą daro patogiu. Užtat McNamara mūsų tarpe nėra populiarus, nes, atrodo, kad mums reikalingų dalykų trūksta dėl to, kad kažkas Washingtono pramogavo taupydami mokesčių mokėtojų pinigus. Mano ofise net buvo parašas: "Without McNamara and with a little luck, we might

get it".

Kartais atrodo, kad kartojasi sena istorija. Amerikiečiai įstojo į pirmąjį, antrąjį pasaulinius karus, Korėjos konfliktą ne taip gerai pasiruošę, kaip galėtų būti... Iš kitos pusės reikia atsiminti, kad esame 15,000 mylių nuo savojo krašto ir gamybos įmonių. Klimatas, ypač šiuo metu, velnioniškas -- visa tai nesumažina tiekimo problemos... "Stars and Stripes" (karių laikraštis) šiomis dienomis turėjo tokią karikatūrą: du marinai iki kaklo įsikasę į purvą. Vienas sako kitam: "Ir ten (suprask) Washington, vis keliamas klausimas, ar mes tikrai reikalingi daugiausiai 78 dolerių į mėnesį!"

Kitame laiške po savaitės rašoma: "Esame jau pusėtinai apsitvarę. Bataliono elementai jau yra kitoje pusėje upės -- Viet Čongo kontrolėje esančioje teritorijoje. Kuopa, dvi, trys, o syki net keturios kuopos, apsupa ir iškrečia kaimus. Gyventojų čia daug. Kad nekaltų nesužeidus, mes nesistaukame sprausminių naikintuvų pagalbos prieš galimus priešus atsparos taškus. Tada klimpsta ryžiams užtenknuose laukuose. Tačiau visi kiti lengvesni ginklai yra labai efektyvūs. Na, žinoma, ir helikopteriai yra visą laiką ore. Didžiausia mūsų problema yra ta, kad kai komunistų partizanai numeta ar paslepia savo ginklą, jį labai sunku išskirti iš kitų civilių gyventojų. Tą tik galima nustatyti smulkesniu tardymu ir įvairiais įrodymais...

... Mes negalime šauti kol jie nepradeda. O tai reiškia, kad jie turi iniciatyvą. Kartu reikia atsiminti, kad jie daug geriau pažįsta visas vietas ir praktiškai partizaninį karą varė 20 metų. Bet kai jau pasigirsta pirmas šūvis, mūsų reakcija būna siaubinga. Kažkokiam "sniper'ui" pradėjus į mus šaudyti iš vienos bažužės, kuopos vadas paprašė le-

dimu panaudoti keletą 106 mm Recoless Rifle šūvių. (Marinai turi tokius pabuklus įsitaęs ant lengvųjų tankų karoserijų). Du šūviai ir neliko nei šaulio, nei

namo, nei apylinkės medžių bei krūmų. Bet daugiausiai partizanai bijo mūsų liepsnosvaidžių. Tie išdegina jų geriausius apkalus.

Aš pats buvau įveltas į vieną būdingą nelaimingą atsitikimą. Komunistai iš džiunglių paleido keletą 60 mm minosvaidžio šū-

vių. Vienas jų sužeidė netoli mūsų pozicijų pasitaikiusį senelį vietnamietį. Jis turėjo būti greitai nugabentas helikopteriu į ligoninę. Kad pilotui parodžius kur nusileisti, turėjo būti išsproginta dūminė granata. Deja, per klaidą kažkas susprogdino šrapnelinę. Mano sprando sužeidimas nebuvo didesnis negu pasitaikęs besiskutant, tačiau kraujas bėgo, buvo suteikta pirmoji pagalba ir, kas blogiausia, išplūdyta eilė visokių popierių iki pat raporto vyr. štabui. Be manęs dar du buvo sužeisti, tačiau irgi labai lengvai. Kalbant apie mane, niekuomet nesijaučiau taip gerai, kaip dabar...

Vakar mus aplankė McNamara. Laukiame atsiunčiant daugiau karių.

Mes, marinai, esame pasiruošę kitokios rūšies uždaviniams, bet ne kariuoti su partizanais. Mes esame pasiruošę puolimui nepasaulių šaulių, o stambiu, įsitvirtinusių dalių. Kalbama, kad netoli pastebėti šiaurinio Vietnamo 325 divizionų elementai. Jei jie kada nors būtų sutelkti vienon vieton, tik tada marinų batalijonas galėtų pasirodyti tinkamoje žviesoje su visa savo ugnies jėga.

MICHIGANO BANGOS GAIVINA KŪNĄ IR DVASIĄ

Šeštadienį, liepos 24 d., Union Pier, Mich., vasarvietėje įvyko Tautinės S-gos East Chicagos skyriaus šaunus balius, tačiau kurį rengėjas dėl kulkdumo tevidino tik "pikniku". Balius gerai pavyko, buvo daug svečių, nes dabar čia yra pats vasaravimo įkarštis, o vasarotojai iš dyko buvimo neturi kur dėtis. Taipgi nemažai svečių buvo specialiai atvykę iš Chicagos ir kitų vietų. Publika prisirško kiek tik norėjo, grojant geram orkestru. O ko daugiau nerūpestingam vasarotojui reiki -- pasilinksinti, pašokti ir decol...

Visus savo parengimus lietuviai čia rengia taip vadinamoje Community Hall, kuri dar tebėra buvusių senųjų gyventojų nuosavybėje. Tačiau jaučiamasi gana romantiškai: ant sienos kabo didelis Mozė ir kiti tautos pranašai.

Lietuviai norėjo tą salę nupirkti ir buvo jau beveik susiderėta, bereikėjo tik pasirašyti pirkimo sutartį, tačiau tam tikslui iš visur suvažiavę šėrininkai -- staiga nežmonišškai pakėlė pardavimo kainą ir taip visą reikalą šuo ir nusinešė ant uodegos...

Liepos 31 d. įvyko Tautinės S-gos Chicagos skyriaus Vasaros Balius. Šis balius buvo jau ne mozinėje salėje, bet netoli nuo čia esančioje p.p. Jonynų vasarvietėje. Iš visų parengimų

Vasaros Balius buvo didelis šaunus.

Union Pier vasarvietė dabar chigagiečiams atstoja Lietuvoje buvusią Palangą. Kadai se ten traukė kas tik gyvas, begalis, dabar čia taip chigagiečiai traukia į čia. Ypač karštais vasaros savaitgaliais čia sunku kur ir galvą bepriglausti... Ne tik iš Chicagos, bet ir iš Clevelando, Detroito, Grand Rapids ir kitų tolimesnių vietų į čia atvyksta. Vasarotojai iš pačios karalienės žemės -- Kanados, čia nebėra jokie dyvai. Plačiai žinoma čia yra p. Viktorijos ir Algirdo Karalių vasarvietė "Ginaras". Pavėsingas miškinis medžių platus parkas, erdvus paplūdimys, malonaus būdo šeimininkai ir sąžiningai skanus ir sotas lietuviškai pagamintas valgis, kurį paruošia plačiai chigagiečiams žinoma kulinarė Ribokienė, čia gausiai traukia vasarotojus. Jaunimas čia randa didelę sporto aikštę lauko tenisiui, tinkliniui, krepšiniui ir patalpas stalo tenisiui žaisti.

Paskutinio savaitgalio "Gintaro" laužas sutraukė skaitlingą publiką ir iš kaimyninių vasarviečių. Iki sutemų skambė lietuviška daina plaukė plačiomis Michigano paežerėmis, pritarant bangų paslaptingam ošimui. Dainoms vadovavo chigagietis Jonas

Česimskas. O laužininkai Jurgis Janušaitis ir Alb. Valentinas vedė visokią linksmą programą, apkalbant naujųjų laikų "stovyklą", kuri buvo pavadinta "Žodžiai be siilsinčioms sieloms".

Tie patys laužininkai išleido vienkartinį humoro oficiozų Ešerio Uodegą, kur buvo patiekta pačios naujausios vasarvietės žinios ir net smulkiausi pranešimai iš Marso per "Mariner IV". Pagaliau jie pakėlė įvairius rangus ir titulus tą savaitę pasižymėjusius "Gintaro" vasarotojus, teikdami jiems ir "Dacamentus" su savo "penčiantimis" ir parašais: "dangininkas Jurgis Janušaitis ir peklinininkas Albinas Valentinas..."

Liepos 24 d. "Gintaro" vasarvietėje įvyko Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Chicagos skyriaus pasitarimas, kuriame dalyvavo skyriaus pirmininkas Juozas Leikas, sekretorė Julija Grigaravičienė, detroitieškė Kazė Lazdinienė ir kt. Pasikalbėta įvairiais reikalais.

Sutikau vieną iš toliau atvykusių vasarotojų, kuris pasakė, kad Union Pier yra gera vasaravimo vieta, tik nusiskundė, kad čia nesėda... naktinių klubų ir šiaip prabangių pasilinksminimo vietų. Pasakiau, kad mes patenkinti ir mozine sale...

Kad čia nėra prabangių naktinių klubų -- tai maža bėda, bet kad čia nėra lietuviškos spaudos -- tai jau tikra bėda. Ir tikrai nieko čia vasarotojai tiek nepasigenda, kaip savos spaudos. Lietuviškoje "Neringos" krautuvėje galima gauti amerikonišką spaudą, bet lietuviškos nėra... Ir ne tik šiais metais taip yra, bet jau nuo pat Union Piero sutvėrimo... Galėtų čia laike sezono prilaikyti nors abu Chicagos lietuviškuosius dienraščius ir clevelandišką Dirvą, kurie yra populiariausi.

A.V.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Ką liepsna, ir tik liepsna teikia maistui...
tą liepsna teikia ir Stroh's,
ir tik Stroh's

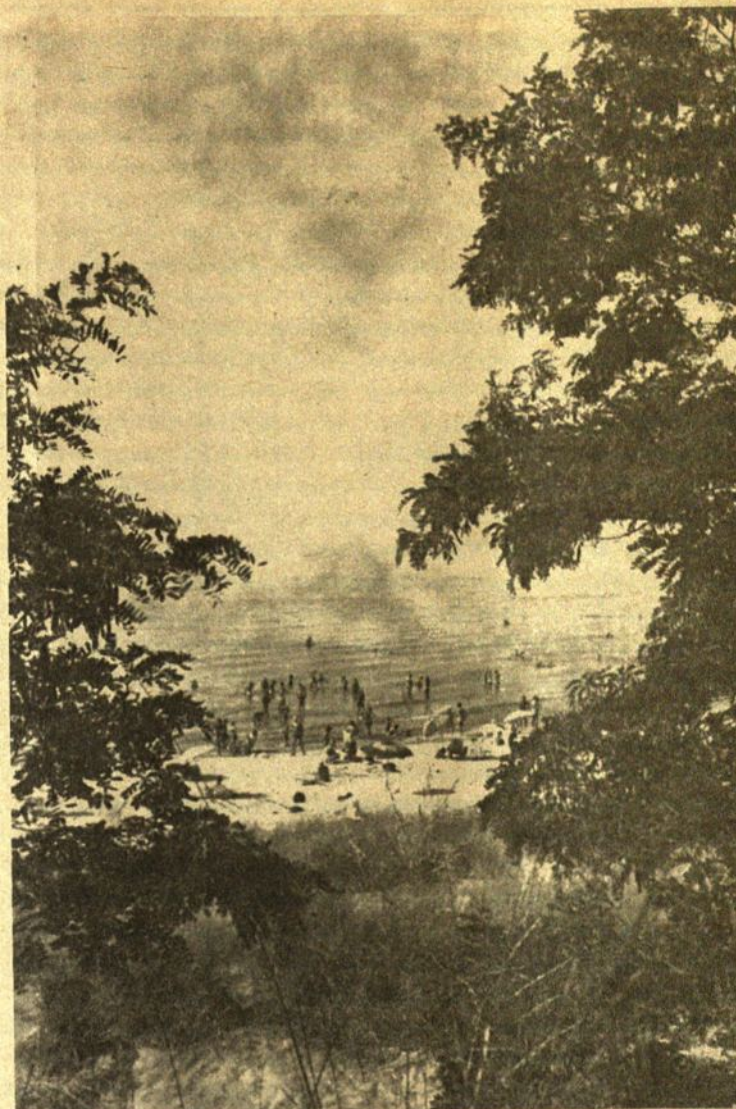
Joks kitas amerikoniškas alus nedaromas liepsnoje. Tik Stroh's. O kodėl? Labai paprastai. Ką liepsnos prisilietėjimas teikia gerai mėsai... liepsna teikia Stroh's skoniui. Darymu betarpe liepsna išgauna geresnio skonio iš visų priedų, dedamų į alų.

Tai tradicinis Senojo Pasaulio būdas darant gerą alų. Jūs jaučiate skirtumą. Iš pirmo karto. Po to, nesvarbu, kokį alų būtumėte vartoję, daug galimybių, kad pereisite į Stroh's. Tai todėl, kad Stroh's yra vienintelis amerikoniškas alus liepsnoje daryto alaus skoniui.

Stroh's

LIEPSNOJE DARYTO SKONIS

ŽIURĖKITE BEISBOLĄ, ĮJUNGUS ABC-TV KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ, WEWS, Channel 5

Michigano ežero bangos gaivina įkaitusius vasarotojus.

KAS IŠ TO, JEI TĖVAS KUMŠČIU STALĄ DAUŽO...

E. ČEKIENĖ

Jau tradicija virto mūsų išei-vijos gyvenime įvairios premijos: romanų, novelių, straipsnių ir k. Tai daroma tikslu praturtinti literatūrą, paremti kūrėjus, paskatinti juos ir toliau kurti. Prieš dešimtmetį tos premijos tikrai daug pasitarnavo, nes premijuota knyga skaitytojui be matant išpirdavo. Apčiuopiamą nuostolį iš to turėjo gal tik mecenatai, gražią sumą pinigų paskyrę, betgi ir tie jautėsi laimingi, matydami, kad paukuta suma buvo tikrai didis įnašas į lietuvių kultūrinį lobyną. Dienos šviesą išvydo dar viena knyga, sušelpas kūrėjas ir laikraštis tą premiją skyręs, kuris įteikimo iškilnių proga sutraukia daugiau publikos ir padaro neblogą pelną, dvasiniai praturtėja skaitytojai ir lietuvių prailgina jaunieji skaitytojai.

Deja, tos premijos, kaip ir viskas žemėje, ilgainiui nublanks-ta, nusibosta. Žmonės, ne vien amerikiečiai, yra naujenybių mėgėjai. Romanai, kad ir premijuoti, nebegrobostomi ramiausiai lentynose gulį. Jie nebe taip ir vertingi, sako uolūs buvę skaitytojai. Esą, rašytojai pavargo sunkiai fabrikuose dirbdami ir tik poilsio valandomis kurdami išsisėmę fiziškai ir kūrybiškai. Jaunesnių kaip ir nesigirdi. Tačiau tūkstantinę premiją rasti žymiai lengviau yra dabar nei prieš dešimtį metų.

Kad mūsų kultūra šiame krašte klestėtų, reikia pinigų. Dide-lį mūsų visuomenės dėmesį paskutiniu laiku patraukė sukeliant nemažą sumas lėšų moterų su-galvotos madų parodos, demon-struojant savo pačių darbo pasisūtus drabužius. Bet joms pa-čioms siūti tenka, kaip ir kūrė-jams tiksliai poilsio metu, o be to, kuklioms lietuvaiteis ne tiek daug tų puošnių rūbų ir reikia. Pradėta demonstruoti imant rūbų modelius iš geresnių krautuvų, kas jau ne taip domina lietuvių publiką. Na, bet mūsų moterys vėl sugalvos ką nors naujo, kad sukeltų lėšų įvairiems būtiniais tautiniams reikalams.

Šį kartą ilgai sustokim prie paskutiniųjų, trumpiausių premi-juotų rašinių, bet nagrinėjančių pačias jautriausias dabartinių lai-ky mūsų problemas, tai "santy-kliai tarp tėvų ir bręstančio jau-nimo", už kurių nagrinėjimą žur-nalas "Laiškai Lietuviams" šiais metais įteikė kelias premijas ir tuos rašinius atspausdino savo žurnale š.m. 5-me numery. Vieną 1-ją premiją laimėjo, skirtą vyresniųjų pasisakymui, Pranas Razminas, o jaunimo -- Aušra M. Gilytė, septyniolikmetė. Šią taip aktualią problemą įdomu pa-nagrinėti ir platesniems lietuvių sluoksniams, o taip pat susipa-žinti su svarbiausiomis jų min-timis.

"Nuo to, kaip tėvai reaguoja, nemažai priklauso, kas iš jau-nuolio bus. Brendimo metu netik jaunuolis parodo, ar jis vertai subręs, bet ir tėvai, ar jie verti tėvų pašaukimo", skaitome šios temos įvadą redakcijos įžangia-me žodyje su kuriuo, esu tikra, nė vienas iš tėvų nesutiks. Ta-čiau ir premijuoti šios temos au-toriai yra kitos nuomonės nei redakcija.

Pirmasis rašinys nuosekliai apžvelgia visą vaiko auklėjimo lai-kotarpį, giliau nagrinėjant jau-nuolio brendimo periodą, kada tė-vų ir vaikų santykiai pasiekia kulminacinį tašką, kada iš tėvų pareikalaujama viso jų sugebėji-mo, viso pedagoginio genijaus... kartais net ir tas tėvų genijus bejėgis aprimsta, apsipranta, anot autoriaus, o jaunoji karta vis ieškanti naujų kelių ir ne-randanti, ieškanti naujų gyven-i-mo sprendimų, o vis teikanti su-glušinančią laiko dvasios srovę, ieškanti naujų postūkių, bet atsi-trenkianti į pakelės ženklus. Kas iš to, jei tėvas kumščiu tranko stalą, jei sūnui ar dukrai labiau-siai patinka "beatnikų" generaci-ja..."

-- Štai tas mūsų jaunimas akti-plėšiškas, -- rašo toliau autorius

P. Razminas, -- šurkštus, štai svyruojantis, neramus, štai vėl savo galia per daug pasitiks." Žodžiu, jis iškelia visas tė-vams gerai žinomas auklėjimo problemas buvusias senoje tėvy-nėje ir čia naujoji žemė, išvardi-na visas neįgiamas įtakas ir iš-veda tokį sprendimą:

"Tėvų ir jų atžalyno santykiai pagerės, kai patys tėvai pradės kovoti ne tiek su vaikų silpny-bėmis, kiek su savo pačių, su aplinkos neįgiamomis apraiško-mis, kai patys tėvai labiau pasi-reikš religiniame, tautiniame, vi-suomeniniame bei socialiniame gyvenime, kai kritiškai pažvelgs į savo vidaus pasaulį... Tremtinių vaikai turi savo požiūrį į aplin-ką. O tas požiūris: iš gyvenimo išgauti malonumų tiek, kiek tik galima. Naujųjų ateivių, tokių ka-dais idealų, šeimų, pakliuvu-sios į gimtadienų, banketų, ban-kečių sriautą, tarsi apkvaišo, ir turėti auklėjimo principai iš-tižo klastingų pasilų jūroje.

Lietuvoje mažųjų miestelių al-gininkai, ūkininkai, mokytojai ir kiti yra davę daug sveiklos savo kraštui inteligentijos. Tačiau at-sidūrę didmiesčių aukštos gero-vės aplinkoje bei pakvaišusių ci-vilizacinių gėrybių pasilios įta-koje, pasimetę. Tėvų namai yra tapę tik nakvynių namais, kur dar šaldytuve prikrauta veltui kūno gėrybių. Tad ir kyla baisusis klausimas, kaip surišiti tėvų ir jaunimo nutrūkusius tradicinius santykius. Pirmiausia tėvams rei-kėtų grįžti į šeimą. Kaip kūryba, taip ir auklėjimas yra meilė, ku-ri paremta ne išpušiais žodžiais, bet save užmirštančia meile," -- sako autorius, įrodinėdamas, kad auklėjimo mokslo neišmoksi.

Premiją laimėjusios jauno-lės Gilytės išvedžiojimai taip pat kaltina tėvus:

"Tėvus matai iš ryto, truputį vakare. O savaitgaliais išskeičia savo sparnus ir jų nebėra. Nori prie jų prieiti su savo proble-momis, -- jų galvos užimtos vi-sai kitais, ne šeimyniniais rei-ka-lais. Šiuo atveju vaikai jaučia-si atstumti ir nepastebėti. Nepa-jėgdami patys savo problemų iš-spręsti, ieško atsakymo kitur. Kur? Dažniausia pas savo drau-gus, kurie neparuošti irgi gyve-nimo pavojams, nemokėdami skl-r-ti gera nuo blogo, jie savo netvir-ta valia pasirinks lengvesnį ke-lią... Tėvai turi rodyti pavyzdį.

Kaip priversti save skaityti lietuviškas knygas, kad jos nėra įdomios: be intrigos ir be veiks-mo. Beveik visos vienodos, apie tą patį vargingą Lietuvos kaimą, kur ūkininkai arija, o moters rau-na linus. Todėl ir čia vyksta tarp tėvų ir vaikų nesusipratimas..."

Šitokių pagrįstų tėvų apkalti-nimų užbaigti šių problemų nag-rinėjimą būtų netikslu. Įdomu iš-girsti tuo klausimu pačių tėvų nuomonę, kuriems kasdien dar tenka susidurti su tais sunkumais, kasdien šias problemas prakti-škai narplioti ir vieni kitus kaltinti, tėvai vaikus, aplinką, vaikai--tėvus.

Ar aš ne voveraitė?

V. Maželio nuotrauka

SOVIETŲ SĄJUNGOS ŽMOGUS

Lietuvių Konservatorių Klubo lėpos mėn. 30 d. Čiurlionio Ansamblio namuose suruošioji dr. Rimvydo Šilbajorio paskaita su traukė ne tik skaitlingą klausytojų skaičių, bet kartu buvo išklau-syta dideliu susidomėjimu. Tai nebuvo eilinių įspūdžių iš kelionės po Sov. Sąją ir Lietuvą perdavimas, o įžvalgus ir su mokslininko bei gero paskaitininko aplombu pertiktas sovietinio gyvenimo apgaubto žmogaus skerspjūvis, jo mentalitetas, jo įsivildavimas į gyvenimo rutiną arba jo kova su savimi ir su galvojančiam žmogui nepriimtiniomis sąlygomis.

Šalia partijos mechanizme savo galvosena mirusių žmonių, dr. R. Šilbajoris randa masę eilinių piliečių, gyvenančių savo siauro akiračio gyvenimą, besirūpinančių tik duona ir stogu ant galvos. Šalia komunizmo teorijoje verdančių "opozicionierių", įsitūrinčių pavojų komunizmo idėjai (Lenino, Stalino idėjoms!) įvairiose gyvenimo srityse besireiškiant t.v. liberalizacijos pastangoms, jis randa kūrybingų, galvojančių ir dėl to kenčiančių žmonių kategoriją.

Šis sovietinio žmogaus pūvis daugeliui klausytojų buvo naujas, šviežias ir daug pasakantis. Žinoma, pilnutinis to žmogaus pristatymas, tai ne vienos valandos darbas. Be abejo, kad dar visa eilė tokių paskaitų būtų išklau-syta su didėjančiu susidomėjimu, nes ikišioliniai skaitomi laikraščiuose įspūdžiai yra paviršutiniški turistiniai prabėgimai pro specialiai išpuoštas Maskvoje vėrinos langą. Išvėgti žmogaus galvosena, įžūrėti jo jausmų pasaulį pro komunistinio režimo uždėtą išorinį kiautą, reikla stebėtojo, kurį turėjome progos pažinti dr. R. Šilbajorio asmenyje. Tai buvo viena iš vertingiausių iki šiol to klubo suruoštų paskaitų.

Sekanti paskaita numatoma rugp. 27 d. 8 val. vak. Čiurlionio Ans. namuose. Kalbės Case Institute of Technology prof. Jerzy R. Moszynski, Ph.D. tema -- Varšuvos sukilimo tragedija.

* PABALTIEČIŲ RADIO VALANDELĖS GEGUŽINĖ įvyko lėpos 30 d. Čiurlionio Ans. namuo-

Padėka

Šiuomi reiškdu širdingą padėką visiems tiems, kurie sveikino mane laiškais, telegramomis ir žodžiu mano 70 metų amžiaus sukakties progą. Tarp jų, savo artimam bičiuliui, Ministrui B. K. Balučiui, Londone.

Dėkoju toms, kurios prisituntė gėlių ir sveikinimus bei linkėjimus mano žmonai, Onai, ligoninėje, jos vardo dienoje, ir

Svečiui, J. E. vyskupui Pr. Braziui, kuris teikėsi aplankyti ją tą dieną ligoninėje, savo nors trumpu viešėjimu Clevelande.

K. S. Karpis

se.

Programoje pasirodė latvaitė paskaičiusi keletą latvių poezijos kūrinių angliškai, o savo dainomis pasirodė lietuvių trio "Vėjūnės".

Jaukiame Čiurlioniečių sode lyje buvo sudarytos puikios sąlygos pabendravimui ir laiko praleidimui, tik gaila, kad dėl reklamų stokos, nedidelis tuo telpasinaudojo.

PLB VALDYBOS vykd. vicepirm. Stasys Barzdukas atostogavo Kennebunkport Maine. Nuo rugpiūčio 1 d. atostogauja Dainavos stovykloje Michigane, kur drauge atostogauja su šeimomis Pasaulio Jaunimo Kongreso Komiteto vicepirm. ir JAV LB CV narys Vaclovas Kleiza ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Finansų Komisijos pirm. Pranas Razgaitis.

PLB VALDYBOS sekretorė Milda Lenkauskienė atostogavo Union Pier, Michigan, Rugpiūčio 1 d. ji ir dr. Edmundas Lenkauskas (Lietuvių Fondo Tarybos narys) išskrido mėnesiui į Europą. Ten dalyvaus medicinos ekspertų suvažiavimuose, bei aplankys Europos kraštų lietuvių kaimo PLB Valdybos atstovai.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į V. Giedraitį tel. 944-6835.

VYSK. DR. PR. BRAZYS, lankydamsis Clevelande, turėjo pasikalbėjimą su PLB Valdybos vicepirm. Vytautu Kamantu apie Jaunimo Metų pravedimą Europoje. Vysk. Brazys pritarė Jau-

nimo Metų minčiai ir žadėjo šiais klausimais pasikalbėti su lietuvišiais Europoje.

* CTS AUTOBUSŲ B-VĖ ruošia išvyką į Our Lady of Consolation šventovę, Carey, Ohio. Išvyka įvyks rugpiūčio 15 d. tarp 7:30 ir 8 val. ryto iš Public Square.

Bilietai (\$4,25 ir vaikams \$3,00) gaunami CTS Inform. Booth, Publ. Square, arba 1022 Carnegie Ave.

ISNUOMOJAMAS BUTAS

6 kamb. (atskiras namas kieme) 65 gt. prie Superior Ave.

1323 E. 65 gt.
AN-1-6286

(85-87)

PARDUODAMAS NAMAS MŪRINIS COLONIAL, 6 kamb. 1 1/2 vonios, kilimai, dengtas porčius iš kiemo pusės, incineratorius, dvigubas mūrinis garažas. Arti mokyklų ir susisiekimo.

Tel. 481-7433
(85-86)

ISNUOMOJAMAS BUTAS

3 dideli kambariai (su virtuve ir vonia). 5 min. iki šv. Jurgio parapijos. Pirmame aukšte, priekyje.

1251 E. 61 gt.
(raktą prašyti 1249 E. 61 gt.)
(84-86)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Investavimui

7 butų, mūrinis. Nuoma \$400 mėn. \$21.000.

2 dviejų š. namai ant 1 sklypo, arti St. Clair. \$13.000.

4 butai, kaina \$10.500.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

Kennebunkporto sodyboj: 4 tėvai pranciškonai jubilantai šiemet švenčia 25 metų kunigystės sukaktį. Iš kairės: tėv. Jurgis Gailiūšis, tėv. Petras Baniūnas, tėv. Viktoras Gidžiūnas ir tėv. Leonardas B. Kerbelienės nuotrauka

25 metai Dievui ir Tautai

Kai tik komunistinis okupantas įžengė į Lietuvą, tuojau buvo uždaryti visi Lietuvoje esantieji pranciškonų vienuolynai. Vieno-liai vieni apsigyveno pas gimines, kiti pas svetus, o dar kiti ėmė keliauti svetur. Jau 1941 metais Amerika pasiekė pirmieji pranciškonai iš Lietuvos, kurie čia tuojau pradėjo savo veiklą lietuvių tarpe. Jie kūrė lietuviškus vienuolynus, parapijas, spaus-tuves ir kitas įstaigas. Toks pranciškonų kūrimasis truko beveik du dešimtmečius. Per tą laikotarpį jiems vadovavo du asmenys: T. Justinas Vaškys ir T. Jurgis Gailiūšis. Pirmasis pralaužė pirmuosius ledus, steigė vienuolynus, organizavo spaudą, antrasis konsolidavo kas buvo pradėta ir toliau kurdamas vienuolynus, parapijas ir kitas įstaigas.

T. Jurgis Gailiūšis, OFM, šiemet sulaukė 25 metų kunigystės. Jubilatas yra rytų aukštaitis. Mokslus ėjo Panevėžy ir Kretin-goj, o tolimesnes studijas Itali-joje, Kaune ir Vokietijoje. Į Pranciškonų Ordiną įstojo eidamas 22 metus, kunigū įšventin-tas vyskupo V. Borisevičiaus pa-čiais pirmaisiais komunistinės okupacijos mėnesiais. Į Ameriką atvyko 1947 metais ir čia išbuvo vienuolynų viršininku 5 metus, gi provincijolo pareigose vienuolika metų.

Būdamas provincijolu ir vado-vaudamas šv. Kazimiero provin-cijai, T. Gailiūšis įsteigė Toron-te vienuolyną ir Priskėlimo pa-rapiją. Bridgevile vienuolyną ir parapiją paėmė iš vyskupijos vi-sam laikui administruoti. Būda-mas viršininku jis įsteigė Ken-nebunkporto berniukų vasaros sto-vyklą, atidarė vasarvietę, nu-pirko Toronto parapiją stovyklą, įsteigė šv. Antano Gimnaziją Kennebunkporte, pastatydamas modernius jai pastatus. Gimnazijos Rektorium buvo aštuonis me-tus, išleido penkias abiturientų laidas. Vadovaudamas vienuoly-

nams, jubilatas praplėtė Ken-nebunkporto, Brooklyno ir Greeno vienuolynus, išpuošė juos lietuvių

Sukaktuvininkas T. Jurgis Gailiūšis, O.F.M. prie savo įsteigto gimnazijos. B. Kerbelienės nuotrauka

dailininkų ir menininkų kūriniams. Buvo pastatytos puikios tautinės šventovės. Daug jubilatas išlei-do dvasinio turinio knygų savo vienuolynams, pranciškonų spau-da jo laikais sustiprėjo ir padarė

didele pažangą. Kennebunkporto, Toronto ir Brooklyno vienuolynai pasiryžo didelėms statyboms.

Jubilato darbai dar nėra baig-ti. Jis dabar eina viršininko pa-reigas Kennebunkporto vienuoly-ne. Linkime jam ir toliau vesti vienuolynus lietuviškuoju keliu. (bm)

MŪSŲ LIETUVOS' PRENUMERATORIAMS

Prieš dešimtį metų pradėjęs rašyti Lietuvos istorijos, geog-rafijos, kraštotyros lapus, tada netikėjau, kad šis darbas tiek iš-siplės, nes trūko pagrindinių šai-tinių bei iliustracijų. Bet vėliau, ypač išleisus I-jį tomą, patyriau labai nuosirdžią bendradarbių ir skaitytojų talpą, šimtai asmenų prisituntė įdomios medžiagos ir iliustracijų. Keletas jų parašė ir atsiuntė plačius (30-60 psl.) vie-tovių aprašymus. Atsirado naujų žinių apie vietoves ir pačioje Lie-tuvoje. Į medžiagos rinkimą įsi-jungė ir Lietuvoje gyvenantieji. Įdomių laiškų ir gražių nuotraukų atsiuntė Pietinės Sūdumos -- Suvalkų trikampio (dabar Lenki-joje) lietuviai ir net mūsų tremtiniai Sibire.

Išleisdami I tomą mudu su leidė-ju gavome daugybę sveikinimų, pa-drašinimų, o mūsų spaudoje tilpo palankios recenzijos, nors netrūko ir kritiškų pastabų. Ohio Lie-tuvių Gydytojų Draugija veiklą premijavo. ML skaitytojų skai-čius išaugo. Ir štai, jums atiduodame II-jį tomą. Visi tai džiugūs reiškiniai, nors autorius turi ir didelių rūpesčių.

Baigdamas II-jį tomą naujai apskaičiavau medžiagą. Paaš-kėjo, kad dar yra likę daugybė gerų aprašymų ir nuotraukų, o norint visa sutalpinti į III-jį to-mą, kaip buvo 1961 m. numatyta pradedant spausdinti I-jį tomą, tektų viską labai suglausti, daug ką išleisti, atsisakyti gražių nuo-traukų. Taip padarius, Sūdumos Žemaitijos (su Klaipėdos kraštu) ir Mažosios Lietuvos, arba kairi-nės Nemuno dalies, vietovių apa-rašymai liktų nebegyvi, neįdo-mūs, trumpučiai. Todėl visas Lietuvos vietoves lygiai aprašęs nenorėčiau tokių žiaurių brauky-mų imtis dabar, taigi numatau dar ir IV-jį tomą, apie kurį jau pranešiau ML leidėjui.

Mieli prenumeratoriai, Jūs esate tikrieji knygos leidėjai. O antra, ir Jūsų nemaža dalis ne be "kaltės", nes apvertėte mane savo rašiniams ir vietovių vaiz-dais. Taigi, ML mes jau rašome visi. Rašome ne tik saupasiskai-tyti, bet ir ateities kartoms. Tai lyg ir mūsų palikimas ateičiai, kad sekančios kartos žinotų, ko-kia buvo Lietuva. Todėl ši knyga -- mūsų testamentas -- turėtų būti graži ir išsami.

Nuosirdžiai prašau Jus, kurie esate užsisakę trijų tomų "Mūsų Lietuvą", sutikti su ketvirtuoju tomu ir jį užsisakyti. Iš savo pu-sės galiu Jus patikrinti, kad III ir IV tomuose bus paskelbti kiek galima pilnesni likusių vietovių aprašymai, įskaitant ir buv. jot-vingių žemes ir Mažąją Lietuvą. Sulaukęs Jūsų pritarimo, būčiau ramus, kad visa Lietuva vienodai aprašyta ir prašyčiau ML leidėją J. Kapočių išleisti IV-jį tomą. Bronius Kviklys

MŪSŲ LIETUVA -- II tomas, krašto vietovių istoriniai, geo-grafiniai, etnografiniai bruožai. Paruošė Bronius Kviklys, išlei-do Lietuvių Enciklopedijos lei-dykla. Kaina -- 10 dol. 750 psl.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO

GEGUŽINĖ

Įvyks 1965 m. rugpiūčio 8 d. Niaurų ūkyje Klubo nariai su šeimomis kviečiami dalyvauti. Gegužinės metu vyks šokiai, žaidimai, dovanų paskirstymas.

DĖMESIO!

Neturintieji nario kortelės nebus įleidžiami.

Gegužinės dienoje nei klube, nei gegužinės vietoje nario kortelės nebus išduodamos.

GEGUŽINĖ PASIEKIAMA

Važiuoti vakarų 25 gatve, kuri įveda į Pearl Rd, ir 42 Rd, ir va-žiuoti iki 303 kello, sukti į dešinę. Privažiavus County Rd. Nr. 38 sukti į dešinę ir už pusės mylios kairėje pusėje yra gegužinės vieta. Kas norėtų važiuoti autobusu, registruojasi klube iki rug-piūčio mėn. 7 d.

GEGUŽINĖS KOMITETAS

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

ATVAZIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBU

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO. RAŠOMOS IR
SKAICIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Mielasis tautinės spaudos bičiuli,

Skaitydamas, prenumeruodamas, prikalbindamas savo pažįstamus prenumeruotis, Tamsta Dirvą rėmėi ir remi. Tačiau kad toji parama būtų našesnė ir tikslesnė, kviečiame Tamstą įsijungti į Dirvos leidėjų — Vilties Draugijos narių eilės. Tuo tikslu kaip tik dabar vykdomas Vilties Draugijos naujų narių verbavimo ar turimų įnašų pakėlimo vaju. Jeigu esi gavęs vajuus vykdytojų laišką, malonėk jį atsakyti tuojau, šiandien. Jeigu tokio laiško nesi gavęs, susižinok su vietiniu ALT S-gos skyriumi, Dirvos redakcija ar Vilties Draugija (Dirvos adresu). Tapdamas Vilties Draugijos nariu, sustiprinsi savo mėgiamą laikraštį.

* VYTAUTAS STAŠINSKAS, Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke, laiškų padėkojo The Christian Science Monitor laikraščiu už jo vedamąjį temą "Baltijos gėda", kuriame visame nuogumie iškelta sovietinės agresijos nusikaltimas prieš Pabaltijo tautų laisvę.

Tas pats laikraštis ir Pavergtųjų Tautų Savaitės proga įdėjo palankų vedamąjį.

* DR. ED. ir M. JANSONŲ vasarvietėje Audronė, Cape Cod, Mass., šios vasaros pradžioje vasarojo: inž. A. Novickis, dail. A. Vitkauskaitė - Merker, prof. Vengris, kun. dr. M. Cyvas, kun. A. Grigaitis, V. Vaitkus, J. Andrijauskas, J. Pauža, D.A. Meižys, L. Herbistas, S. Augonis, p. Ausiejienė, A. Mikulskis su poniu, J. Švarcas su šeima, A. Griauzdė su poniu, J. Skabeika su poniu, dr. V. Kaupas, Valimas su šeima, J. Svilda su šeima, dr. Stake-Užupis, kun. dr. J. Gabrys, J. ir dr. H. Montvilai, dr. J. Kazakevičius, p. Alekšienė, V. Vasiliauskas su dukra, M. Gamputytė, V. Balčiūnaitė, A. Čerkešaitė, V. Rukšytė, J. Sinkus ir kiti. Vasarvietės patalpose šią vasarą atidaryta dail. Rūtenio kūrinių paroda.

* TALLAT-KELPŠAI, iš N.J. ir E. Klupšienė, iš N.J., vietoj gėlių ant pulk Pr. Saladžiaus kapo, paukojo po 20 ir 10 dol. Vasario 16 Gimnazijai.

* DOMAS IR TEODORA PENIKAI iš New Yorko buvo nuvykę atostogų į Detroitą pas gimnainčius inž. J. ir J. Dumčius.

* ADOLFS KAKTINŠ, iškilus Nepr. Latvijos Operos solistas mirė Californijoje, sulaukęs 80 metų amžiaus. Jo mirtimi užverčiama didelio latvių patrioto, kilmios asmenybės ir įžymaus menininko gyvenimo lapas.

Savo giliai išvystytą baritonu su savo kolegomis jis iškėlė Rygos operos vardą toli už Latvijos sienų.

* MARIJAMPOLĖS R. J. gimnazijos monografijai leisti komitetas apėmė tos monografijos redaktorę, poetę, ilgametę jaunimo auklėtoją, J. Augustaitę-Vaičiūnienę, 70 metų amžiaus sukakties proga. J. Augustaitė-Vaičiūnienė yra keturių eilėraščių rinkinių ir daugybės straipsnių aktualiais lietuviškojo gyvenimo reikalais autorė, tautinių šokių atgaivintoja, visuomenininkė, Lietuvių Skaučių Seserijos buv. vyr. skautininkė.

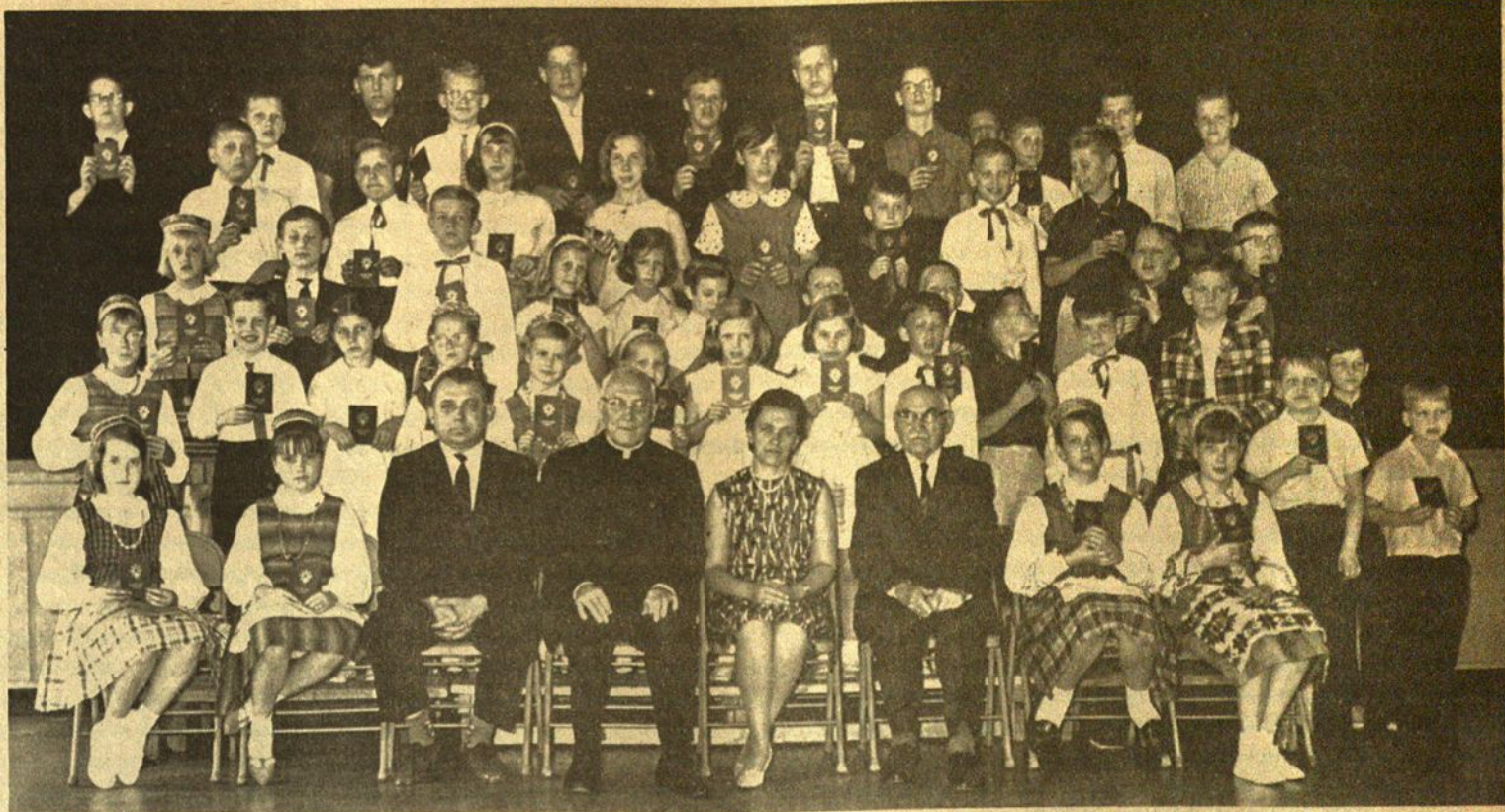
* DAINAVA dviem savaitėm priklausys lietuviams studentams. Stovyklą ruošia studentai ateitininkai nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 6 d. Bus paskaitų, diskusijų, dainų, sporto, ir tarp kitų vakarinių programų ruošiamas pabaisų naktis. Stovyklos komendantu bus Jonas Šalčius. Užsiregistruoti galima pas stovyklos vadovą Antaną Vainių Jr., 80-39 87 Rd., Woodhaven 21, N.Y.

ROCHESTER

* ALGIMANTAS MUSTEIKIS baigė Rochesterio universitete humanitarinius mokslus bakaluro laipsniu ir gavo tarnybą vienoje iš didesnių šio miesto įmonių.

Rudenį jis ruošiasi tęsti aukštesnįuosius mokslus. Jis yra spėjęs

pasirūpinti savo gražia lietuviška veikla įvairiose organizacijose. Šiuo metu jis yra LB Rochesterio sk. vicepirmininkas jaunimo reikalams. Neseniai jis paruošė protesto demonstracijas, nors tuo metu jam teko laikyti baigiamuosius egzaminus. Priklauso skautams - vyčiams, eina studentų atstovybės Rochesterio sekretoriaus pareigas.

* EUGENIJUS VIDMANTAS neseniai baigė Rochesterio Technologijos Institutą ir gavo inžinieriaus diplomą. Visą studijų laiką jo pavardė buvo pirmųjų studentų garbės sąrašuose. Jis tęs studijas toliau Buffalo, N.Y., universitete, kur sieks magistro laipsnio.

Tame pačiame universitete jis yra pakviestas profesoriaus asistentu pareigoms mechanikos inžinerijos departamente. Jam yra paskirta pilna stipendija ir 2200 dol. metinė kompensacija.

Jaunasis akademikas yra aktyvus įvairiose jaunimo organizacijose. Šiuo metu jis yra Rochesterio studentų sk. pirmininkas, sporto klubo vicepirmininkas. Eilę metų šoko tautinius šokius, uoliai dirba skautų vyčių organizacijoje ir kitur.

CHICAGO

* VASARIO 16-sios Gimnazijos rūmų skoloms išmokėti komitetas pradžioje aukų vau. Visi laimėjimų knygelių platintojai (JAV LB apylinkių valdybos, organizacijos ir atskiri asmenys) ir jas gavusieji, knygelių šaknelės prašomi grąžinti iki š.m. rugsėjo mėn. pradžios. Rugsėjo pradžioje įvyks ir laimėjimų paskirstymas.

* VALERIJONAS ŠIMKUS, Vasario 16-sios gimnazijos rūmų skoloms išmokėti komiteto pirmininkas, jau trečia savaitė kaip serga ir gydosi namuose.

* VASARIO 16-sios gimnazijos rūmų statybos skoloms apmokėti reikalinga visų laisvojo pasaulio lietuvių parama, todėl prašoma aukas siųsti: St. Anthony Savings & Loan Assoc., 1447 So. 49 Court, Cicer, Illinois 60650, Account Nr. 20814.

* ADVOKATAS KAZYS ŠIDLAUSKAS, Cook apskrities prokuroro padėjėjas, pasiūstas prokuratūros lėšomis į Northwestern Universiteto, Teisų Fakulteto, šią vasarą prokurorams rengiamus trumpalaikius kursus. Kursų klausytojais gali būti tik valstybių ir federalinės valdžios prokurorai, jų padėjėjai, kandidatai į prokurorų vietas sekantiuose rinkimuose, kariuomenės prokurorai ir teisų fakulteto profesoriai.

NEW YORK

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMAS NEW YORKE

32 metų skridimo į Lietuvą sukakties proga minėjimas įvyko liepos 17 d. 3 val. p.p. prie didvyrių lakūnų paminklo Lituanica aikštėje, Brooklyne.

Minėjamą atidarė ir jam vadovavo Dariaus ir Girėno Paminklo Pastatymo Komiteto pirmininkas Jonas Šaltis. Po invokacijos kurią atliko kun. J. Pakalniškis, sekė Amerikos ir Lietuvos Himnai, kuriuos sugiedojo solistė Lionė Juodytė-Matthews. Kalbėjo Lietuvos gen. konsulas New Yorke, Vytautas Stašinskas, po to anglų kalba Advokatas Steponas Bredes, Jr., taip pat Lietuvoje buvęs aviacijos karininkas dail. Jurgis Juodis.

Pasipylus lietuvių dalyviai perėjo į buvusį Lietuvių Piliečių Klubą, kur minėjimas vyko toliau. Čia dar kalbėjo: Moterų Vienybės pirmininkė Helen V. Kulber, Taipgi SLA išdo glob, ir visuomenininkė E. Mikužytė, žodį tarė knygos "Leave Your Tears in Moscow" autorė Barbora Armonienė iš Clevelando.

P.J. Montvila iškėlė klausimą atremontuoti Dariaus ir Girėno paminklą jų žuvimo vietoje Soldine. Savo mintis pareiškė Antanas Miliukas, neseniai atvykęs iš Lietuvos ir Komiteto vicepirmininkas Bronė Spudienė.

* ONA GREIMIENĖ, iš Paryžiaus lankosi JAV-se ir buvo su stojusi New Yorke.

* ALFONSAS PETRUITIS, Amerikos Balso lietuvių skyriaus tarnautojas, su žmona Regina liepos 24-25 d. iš Washingtono lankėsi New Yorke.

DETROIT

* PETRO PODALSKIO 60 metų sukakties minėjimas įvyks rugpjūčio mėn. 7 dieną, Detroito Lietuvių Namuose. Jį rengia Dariaus ir Girėno klubas. Minėjimo pradžia 7 val. vak.

* SENAT. JOHN STENNIS, iš Mississippi, nusiskundė, kad kai kurios federal. valdžios žvietimo reikalams skirtos sumos nuplaukia į negrų organizacijas.

64 mokiniai įstojo į Tautos Fondą

Maironio Šeštadieninės Mokyklos New Yorke 64 mokiniai įstojo į Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondo rėmėjų eilės ir kiekvienas užsimokėjo po 1 dol. rėmėjo metinį mokestį.

Birželio 12 d. Apiešikimo parapijos salėje Tautos Fondo pirm. prel. J. Balkūnas, dalyvaujant tėvams, tėvų komitetui, mokyklos vedėjai E. Ruzgieni ir svečiams, iškilmingai įteikė kiekvienam Lietuvio Pasą.

Pirmoje eilėje iš kairės sėdi: Giedrė Kregždytė, Rita Čepulytė, Tėvų K-to pirm. G. Surdenas, prel. J. Balkūnas, mok. vedėja E. Ruzgienė, Tautos Fondo įgaliotinis New Yorke J. Makauskis, Rasa Kregždytė ir Rasa Navickaitė.

Antroje eilėje: Audrė Staknytė, Vytautas Navickas, Aura Ošlapaitė, Daiva Jūrytė, Daina Jurkutė, Danutė Navickaitė, Ligija Birutytė, Rita Biknevičiūtė, Linas Kudžma, Eimutis Karamazinas, Paulius Šilbajoris, Vytis Snieška, Paulius Rajeckas, Albertas Landsbergis, Andrius Rajeckas.

Trečioje eilėje: Lilija Staknytė, Šarūnas Žikaras, Robertas Šilbajoris, Rūta Gerulaitytė, Laura Čerkešaitė, Linas Vytyvis, Tadas Petkevičius, Vaidotas Bobelis, Andrius Osmolskis, Tadas Osmolskis.

Ketvirtoje eilėje: Ričardas Kru-

likas, Vytautas Rauba, Lina Čerkešaitė, Carole Smith, Alvida Liktoraitė, Rytas Vilgalys, Algis Leveckis, Rimas Birutis.

Penktoje eilėje: Algirdas Powell, Rimas Rauba, Povilas Osmolskis, Algis Norvila, Kasytis Piliš, Kazimieras Beleckis, Povilas Pocius, Paulius Landsbergis, Aleksandras Daunys, Vytautas Gerulaitis, Antanas Vytyvis, Putinas Baltrušaitis.

Nuotraukoje trūksta: Karilės Baltrušaitytės, Andriaus Biručio, Ligijos Ercitės, Dainos Gražinaitės, Edmundo Jurkuvėno, Ritos Kiselintės, Danutės Leveckytės, Algio Ošlapo, Astros Ruzgaitės, Antano Škerio, Vidos Šlapelytės, Jono Vainiaus, Justo Vilgalio, Rasos Vilgalytės ir Astros Prancevičiūtės.

Tai pirmoji lituanistinė mokykla JAV, kurias mokiniai gausiai įstojo į Tautos Fondo rėmėjus ir savo kukliomis aukomis parėmė VLiko darbą. Gražus ir sėkmingas pavyzdys.

DIRVOJE GALIMA ĮSIGYTI NAUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

Brangiam tėveliui

ADOLFUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, poniai Antaninai Kriaučeliūnienei, dr. Leonui Kriaučeliūniui, dr. Antaninai Kriaučeliūnaitei ir visiems artimiesiems gilia užuojautą reiškia

Adomoniai

Mielam kolegai

ALBERTUI MISIŪNUI,

motinai Lietuvoje mirus, skausmo valandoje užuojautą reiškia

Inž. Jonas ir Pajauta Gaižučiai

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Filisteriui

Kol. J. JUREVIČIUI,

broliui Lietuvoje mirus, reiškia nuoširdžią užuojautą

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

Dainininkė Giedraitienė su choru išpildant programą "Lietuvos vakare" Marquette Parke. J. Kasakačio nuotrauka

Dalis publikos klausosi programos "Lietuvių vakare" liepos 27 d. Chicagoje Marquette Parke prie Dariaus - Girėno paminklo. Pirmoj eilėj sėdi Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis su poniu, dr. Drangelis ir kt. J. Kasakačio nuotrauka